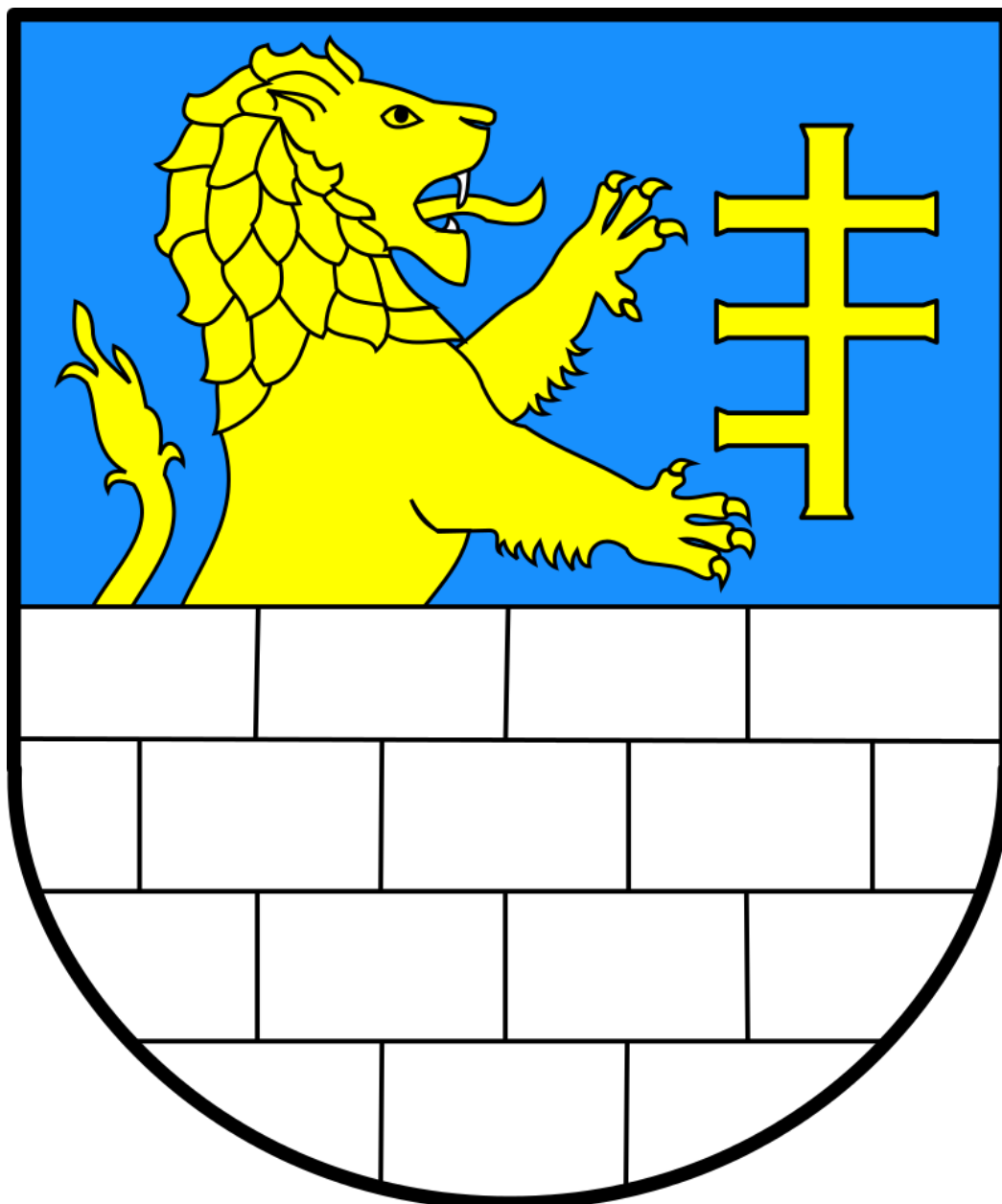

Strategia Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030

Fundacja Inicjatyw Menedżerskich, ul. Żołnierzy Niepodległej 5/7, 20-078 Lublin
tel./fax: (+48) 81 532 14 25; tel.: (+48) 81 441 33 44; email: biuro@fim.org.pl

www.fim.org.pl

NIP: 712-308-96-56 KRS: 0000290822

Organ rejestrujący: Sąd Rejonowy Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku,
VI Wydział Gospodarczy – Krajowy Rejestr Sądowy

Spis treści

1.	Podstawa prawna i zakres rzeczowy	2
2.	Synteza diagnozy przestrzennej, społecznej i gospodarczej.....	3
3.	Analiza SWOT	9
4.	Wizja	10
5.	Cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań.....	10
6.	Oczekiwane rezultaty działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.....	18
7.	Terytorialny wymiar wsparcia	20
8.	Model struktury funkcjonalno-przestrzennej.....	26
9.	Spójność z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym i regionalnym	48
10.	System realizacji i wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	51
11.	Monitoring i ewaluacja strategii	56
12.	Ramy finansowej i źródła finansowania	58
13.	Partycypacja społeczna w procesie przygotowania strategii.....	60
	Spis tabel	62
	Spis rysunków	62
	Spis map	62

1. Podstawa prawna i zakres rzeczowy

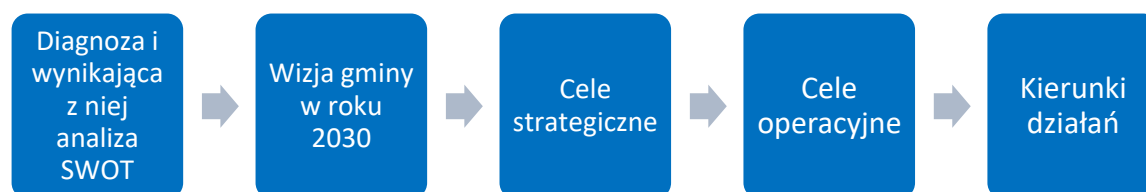
Podstawą opracowania Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030 były zapisy ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Dzięki wprowadzonym 13 listopada 2020 roku przepisom, strategie gminne zostały umocowane w polskim prawodawstwie jako główne dokumenty wyznaczające kierunki działań i rozwoju. Po raz pierwszy wprowadzone zostały również obowiązkowe elementy dokumentu, który dotychczas musiał jedynie spełniać wymóg zgodności ze strategiami regionalnymi.

Na poziomie lokalnym główną przesłanką przygotowania niniejszej Strategii jest kończący się okres obowiązywania poprzedniej Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą 2016-2023. Naturalnym krokiem jest zatem wyznaczenie kolejnych kierunków działań umożliwiających skoordynowany rozwój gminy w kolejnych latach.

Początkiem procesu przygotowania niniejszej Strategii było opracowanie diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Józefów nad Wisłą, która stanowiła podstawę do określenia silnych i słabych stron gminy, jak również jej głównych szans rozwojowych oraz zagrożeń. Dalszym podjętym krokiem było opracowanie wizji, czyli pożądanego obrazu gminy wynikającego z realizacji dokumentu.

Osiągnięcie wizji umożliwią z kolei wyznaczone cele strategiczne, które składają się z bardziej szczegółowych celów operacyjnych. Te natomiast wyznaczają konkretne kierunki działań mające doprowadzić do ich realizacji.

Opracowana ostateczna wersja Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030 będzie stanowiła podstawowy dokument władz samorządowych kształtujący wytyczne dla dokumentów wdrożeniowych oraz dla działań z zakresu planowania przestrzennego.

Opisany powyżej komplet elementów Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030 sprawi, że stanie się ona głównym instrumentem samorządu w polityce rozwoju społecznego, ekonomicznego i przestrzennego gminy.

2. Synteza diagnozy przestrzennej, społecznej i gospodarczej

Opisana w diagnozie sytuacja Gminy Józefów nad Wisłą będzie stanowiła punkt wyjścia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą.

Podstawowymi zasadami towarzyszącymi pracy nad dokumentem były:

1. Rzetelność – precyzyjne opisanie sytuacji gminy poprzez zastosowanie tabel, wykresów oraz map ułatwiających analizę zebranych danych.
2. Aktualność – oparcie dokumentu o najbardziej aktualne dane. W tym celu dokument oparty został, w zdecydowanej większości, o dane z lat 2017-2021.
3. Istotność – skupienie dokumentu na informacjach mających znaczenie na dalszym etapie prac nad strategią. Osiągnięta została poprzez dobranie najważniejszych obszarów społeczno-gospodarczych oraz poprzez uwzględnienie indywidualnych cech Gminy Józefów nad Wisłą.

Poniżej opisane zostały najważniejsze wnioski z poszczególnych obszarów tematycznych, które stanowią będą podstawę do opracowania analizy SWOT w Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą. Kompletna diagnoza stanowi odrębny dokument przygotowany przed pracami nad Strategią.

Uwarunkowania przestrzenne

1. Gmina Józefów nad Wisłą położona jest w Województwie Lubelskim przy granicy z dwoma innymi Województwami: Mazowieckim oraz Świętokrzyskim.
2. Zachodnią granicę gminy stanowi koryto największej rzeki Polski, czyli Wisły. Ma ona duży wpływ na potencjały oraz zagrożenia gminy.
3. W gminie znajduje się 31 wsi, 4 kolonie oraz 10 części wsi. Jednostkami pomocniczymi są natomiast 34 sołectwa.
4. Grunty rolne stanowią około 70% powierzchni gminy. Około ¼ to tereny leśne zadrzewione oraz zakrzewione.
5. Charakterystyczną cechą gminy jak i całego regionu jest bardzo duża powierzchnia sadów wśród gruntów rolnych. Stanowią one 13% całości, podczas gdy średnia Województwa Lubelskiego to zaledwie 1,90%.
6. System wód powierzchniowych gminy tworzy Wisła oraz jej dopływ Wyżnica, która przebiega przez gminę na osi wschód-zachód.
7. Bardzo duży procent powierzchni gminy pokryty jest obszarami chronionymi prawnie. Najważniejszy z nich to Wrzelowiecki Park Krajobrazowy na północnym-zachodzie oraz Kraśnicki Obszar Chronionego Krajobrazu na południu.
8. Obszary Natura 2000 znajdują się w zachodniej części gminy wzdłuż biegu Wisły.
9. Na terenie Gminy Józefów nad Wisłą zbiegają się trzy korytarze ekologiczne.
10. Na terenie gminy znajduje się jeden pomnik przyrody wpisany na listę prowadzoną przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Lublinie.

11. Klimat Gminy Józefów nad Wisłą charakteryzuje się mroźnymi zimami oraz komfortowymi okresami letnimi.
12. Najlepsze warunki do funkcjonowania w gminie, a zatem również szczyt jej atrakcyjności turystycznej, występuje od połowy czerwca do końcówki sierpnia.
13. W lipcu przypada okres największych opadów atmosferycznych.
14. Gmina Józefów nad Wisłą znajduje się w jednym z najlepszych pod względem nasłonecznienia obszarów Polski, co pozytywnie wpływa na potencjał inwestycyjny z zakresu fotowoltaiki.

Uwarunkowania społeczne

1. Liczba mieszkańców Gminy Józefów nad Wisłą zmniejsza się z każdego roku.
2. Od 2017 do 2021 roku populacja mieszkańców gminy zmniejszyła się o 4,99%.
3. Gęstość zaludnienia w gminie zmniejszyła się w tym okresie z 47 do 44 osób na km².
4. Prognozy zmian populacyjnych przewidują dalszy spadek liczby ludności w Gminie Józefów nad Wisłą w najbliższych latach.
5. Saldo migracji w gminie utrzymuje się na ujemnym poziomie, a w roku 2021 wyniosło -63.
6. Nieco więcej nowych mieszkańców gminy przybywa z terenów wiejskich niż z miejskich.
7. Z kolei dotychczasowi mieszkańcy gminy częściej migrują do miast.
8. Przyrost naturalny w Gminie Józefów nad Wisłą utrzymuje się na ujemnym poziomie, a w roku 2021 wyniósł -76.
9. Gminę zamieszkuje więcej kobiet niż mężczyzn.
10. Liczba mieszkańców gminy w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym spada każdego roku, natomiast liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wzrasta. Zachodzi proces starzenia się społeczeństwa.
11. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Józefów nad Wisłą spadała każdego roku w latach 2017-2021.
12. Spada również liczba dzieci korzystających z posiłków w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”. Natomiast liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej nie notuje wyraźnego trendu.
13. Najważniejszymi powodami przyznawania świadczeń pomocy społecznej w Gminie Józefów nad Wisłą są ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie oraz niepełnosprawność.
14. Liczba rodzin i osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej również uległa spadkowi w latach 2017-2021.
15. Ok. 75% beneficjentów pomocy społecznej nie przekracza tzw. kryterium dochodowego.
16. Na terenie Gminy Józefów nad Wisłą funkcjonuje jeden ośrodek wsparcia tj. Środowiskowy Dom Samopomocy w Prawnie.
17. Na terenie Gminy Józefów nad Wisłą funkcjonują dwa niepubliczne gabinety podstawowej opieki medycznej.
18. Na terenie gminy nie funkcjonują placówki specjalistycznej porady lekarskiej.
19. Na terenie gminy znajdują się trzy apteki, dwie w Józefowie nad Wisłą oraz jedna w Starych Boiskach.

20. Na terenie Gminy Józefów nad Wisłą funkcjonuje 14 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, w tym dwie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym (w miejscowościach Józefów nad Wisłą oraz Boiska Kolonia).
21. Liczba zdarzeń, na które reagowały OSP w gminie rośnie każdego roku. Najczęściej są to miejscowe zagrożenia, w tym głównie silne wiatry, zagrożenia w komunikacji, zagrożenia medyczne oraz opady deszczu.
22. W związku z lokalizacją przy korycie Wisły, powódzie stanowią jedno z głównych zagrożeń dla bezpieczeństwa publicznego w Gminie Józefów nad Wisłą.
23. Tereny zalewowe znajdują się wzdłuż całej zachodniej granicy gminy oraz w jej centralnej części w biegu rzeki Wyznicy.
24. Na terenie Gminy Józefów nad Wisłą nie funkcjonują żłobki oraz kluby dziecięce.
25. Liczba dzieci w wieku do lat 3 uległa zmniejszeniu w latach 2017-2021.
26. Na terenie gminy funkcjonuje jedna placówka przedszkolna, tj. Przedszkole im. Adama Mickiewicza w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Józefowie nad Wisłą. Dodatkowo trzy szkoły podstawowe posiadają oddziały przedszkolne.
27. Wychowaniem przedszkolnym w gminie objęte jest ok 81% dzieci w wieku od 3 do 6 lat.
28. Na terenie Gminy Józefów nad Wisłą funkcjonują cztery szkoły podstawowe zapewniające ponad 550 miejsc dla uczniów.
29. Liczba uczniów szkół podstawowych spada od 2018 roku.
30. Wskaźnik skolaryzacji netto utrzymuje się na poziomie około 86%. Oznacza to, że część uczniów uczęszcza do szkół na terenie innych jednostek samorządu terytorialnego.
31. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Józefów nad Wisłą są zazwyczaj nieco niższe niż w Powiecie Opolskim i Województwie Lubelskim. Wyjątkiem był rok 2020, kiedy uczniowie z gminy wyprzedzili tych z powiatu.
32. Na terenie Gminy Józefów nad Wisłą znajduje się 5 zabytków wpisanych do Narodowego Instytutu Dziedzictwa oraz 24 w rejestrze prowadzonym przez Województwo Lubelskie. Z kolei w gminnej ewidencji zabytków znajduje się 65 obiektów oraz 151 stanowisk archeologicznych.
33. Przy Gminnym Centrum Kultury w Józefowie nad Wisłą funkcjonuje 5 grup muzyczno-tanecznych promujących lokalną kulturę.
34. Potencjał turystyczny gminy zlokalizowany jest głównie w jej zachodniej części i związany z przyrodniczymi terenami wzdłuż biegu Wisły.
35. Przez ten teren gminy biegnie część Szlaku Nadwiślańskiego PTTK o długości 18,8 km.
36. Baza hotelowa w gminie również znajduje się w jej zachodniej części. W jej skład wchodzi 2-gwiazdkowy hotel zapewniający 42 miejsca noclegowe oraz gospodarstwa agroturystyczne, domki wczasowe i schronisko młodzieżowe.
37. Infrastruktura rekreacyjno-sportowa w gminie składa się ze stadionu miejskiego, orlika oraz przyszkolnych boisk i sal gimnastycznych.
38. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców w Gminie Józefów nad Wisłą stale rośnie i jest wyraźnie wyższa od Powiatu Opolskiego i Województwa Lubelskiego.
39. Frekwencja wyborcza w Gminie Józefów nad Wisłą jest zazwyczaj nieco niższa niż ta w Powiecie Opolskim i Województwie Lubelskim.
40. Jednak liczba mieszkańców biorących udział w wyborach do wszystkich organów władzy samorządowej, krajowej i europejskiej znacznie wzrosła w stosunku do poprzednich wyborów co świadczy o rosnącej aktywności mieszkańców.

Uwarunkowania gospodarcze

1. Zdecydowanie najwięcej mieszkańców Gminy Józefów nad Wisłą pracuje w sektorze rolniczym.
2. Poza sektorem rolniczym zatrudnionych na koniec roku 2021 było 322 mieszkańców gminy, co stanowiło najwyższy wynik na przestrzeni lat 2017-2021.
3. Zdecydowaną większość tych osób stanowią kobiety. W roku 2021 stanowiły one 67,39% grupy. Gmina wyróżnia się na tym tle w skali regionu, województwa oraz kraju, gdzie proporcje najczęściej zbliżone są do podziału 50%-50%.
4. W latach 2017-2021 wskaźnik osób pracujących w stosunku do populacji osób w wieku produkcyjnym wzrósł o 1,46%.
5. W roku 2021 liczba bezrobotnych w Gminie Józefów nad Wisłą była najniższa w badanym okresie 2017-2021. Było to 236 osób.
6. W przypadku osób bezrobotnych podział pomiędzy kobiety a mężczyzn zbliżony jest do równego.
7. Blisko 20% bezrobotnych stanowią osoby do 25 roku życia, a 34,75% do 30 roku życia.
8. Osoby po 50 roku życia stanowią 18,64% bezrobotnych w gminie.
9. Aż 69,07% osób bezrobotnych stanowią bezrobotni długotrwale.
10. W stosunku do populacji osób w wieku produkcyjnym, osoby bezrobotne stanowią 6,70%. Jest to wynik wyższy niż w Powiecie Opolskim i Województwie Lubelskim. W stosunku do roku 2020 nastąpił w tym zakresie spadek o 1%.
11. Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w Gminie Józefów nad Wisłą stale rośnie. W roku 2021 było ich 396, co stanowiło wzrost o 14,45% w stosunku do roku 2017.
12. Większość podmiotów gospodarczych należy do sektora prywatnego. To one odpowiadają również w całości za wzrost ogólnej liczby podmiotów gospodarczych.
13. Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych w gminie zatrudnia do 9 osób. Jeden podmiot zatrudnia od 50 do 249 pracowników.
14. Najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie zajmuje się handlem hurtowym i detalicznym. Inne znaczące sektory to przetwórstwo przemysłowe, budownictwo, transport i gospodarka magazynowa oraz działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników.
15. Na terenie gminy, według spisu rolnego z 2020 roku, znajdowało się 1 257 gospodarstw rolnych.
16. Przeważają wśród nich małe gospodarstwa od 1 do 5 hektarów oraz nieco większe od 5 do 10 hektarów. Powyżej 15 hektarów ma 71 gospodarstw. Średnia wielkość gospodarstwa rolnego w gminie jest większa niż w Powiecie Opolskim.
17. Większość z tych gospodarstw przeznacza swoje produkty na sprzedaż oraz uzyskuje z nich dochody.
18. Wśród zasiewów w gminie przeważają zboża, natomiast wśród zwierząt hodowlanych drób.

19. W gospodarstwa rolnych Gminy Józefów nad Wisłą pracuje ponad 2000 osób, z czego nieznaczną większość stanowią mężczyźni.

Uwarunkowania infrastrukturalne

1. Sieć komunikacyjna Gminy Józefów nad Wisłą oparta jest o drogi. Najważniejsza z nich to droga wojewódzka numer 824, biegnąca wzdłuż zachodniej granicy gminy.
2. Główne obszary zabudowy jednorodzinnej w gminie połączone są drogami powiatowymi i gminnymi.
3. Całkowita długość dróg w gminie wynosi ponad 160 km, z czego drogi gruntowe stanowią 78,47%.
4. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Józefów nad Wisłą utrzymują się na stałym poziomie.
5. Przeliczając liczbę mieszkań na 1000 mieszkańców, Gmina Józefów nad Wisłą osiąga poziom wskaźnika wyższy zarówno od Powiatu Opolskiego jak i Województwa Lubelskiego.
6. Nieco ponad połowa mieszkań w Gminie Józefów ma dostęp do infrastruktury technicznej i sanitarnej. Jest to wynik gorszy od Powiatu Opolskiego i Województwa Lubelskiego.
7. Z kolei blisko 90% budynków mieszkalnych w gminie ma dostęp do sieci wodociągowej, co jest wynikiem lepszym od Powiatu Opolskiego i Województwa Lubelskiego.
8. Łączna długość sieci wodociągowej w gminie wynosi 90,6 km i nie uległa zmianie w ostatnich latach. Wzrosła natomiast liczba awarii tej infrastruktury.
9. Tylko 6,5% budynków mieszkalnych i 11,3% mieszkańców w gminie ma dostęp do sieci kanalizacyjnej, której całkowita długość wynosi tylko 3,3 km. Znajduje się ona prawie w całości na terenie miasta Józefów nad Wisłą.
10. Ilość zbieranych w gminie odpadów komunalnych utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Zdecydowana ich większość pochodzi z gospodarstw domowych.
11. Jeden mieszkaniec gminy wytworzył w roku 2021 średnio 142 kg odpadów komunalnych.
12. 27,88% zebranych odpadów w roku 2021 stanowiły odpady selektywne. Statystyka w tym zakresie utrzymuje się na stałym poziomie.
13. Wśród zebranych odpadów selektywnych przeważało szkło, tworzywa sztuczne oraz odpady wielkogabarytowe.
14. Stopniowo rośnie ilość zbieranych w gminie odpadów zmieszanych.

Uwarunkowania finansowe

1. W latach 2017-2021 stopniowo rosły dochody Gminy Józefów nad Wisłą. W roku 2021 wyniosły one ok. 39 milionów złotych co stanowiło wzrost o ponad 47% w stosunku do roku 2017.
2. Najważniejszym źródłem dochodów gminy jest udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz prawnych, które stanowią około 30% całości.
3. Dochód na mieszkańca w roku 2021 wyniósł 6 254,74 zł. Wynik ten stanowił wzrost w stosunku do lat poprzednich oraz przewyższył Powiat Opolski i Województwo Lubelskie.

4. Z kolei dochody własne na mieszkańca wyniosły 1 197,25 zł, co było wynikiem najwyższym w okresie 2017-2021, jednak wyraźnie gorszym od Powiatu Opolskiego i Województwa Lubelskiego.
5. Wydatki Gminy Józefów nad Wisłą utrzymują się na zbliżonym poziomie. W roku 2021 wyniosły niecałe 34 miliony złotych.
6. Najwięcej wydatków związanych jest z oświatą i wychowaniem, wydatkami na rodziny oraz gospodarką komunalną i ochroną środowiska.
7. Wydatki inwestycyjne stanowiły 15,77% całości.
8. W przeliczeniu na jednego mieszkańca wydatki w roku 2021 wyniosły 5 450,91 zł. Wynik ten stanowił wzrost o 38,20% w stosunku do roku 2017 i był tylko nieznacznie gorszy od Powiatu Opolskiego oraz dość wyraźnie gorszy od Województwa Lubelskiego.
9. Na przestrzeni lat 2017-2021 dochody gminy najczęściej przewyższały wydatki.
10. Zdecydowana większość środków zewnętrznych pozyskany w Gminie Józefów nad Wisłą pochodziło z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.
11. Gmina Józefów nad Wisłą pozyskała ponad 8 milionów zł dofinansowania na realizację 5 dużych projektów inwestycyjnych w ramach RPO WL 2014-2020.

3. Analiza SWOT

Analiza SWOT stanowi jedno z najbardziej popularnych narzędzi mających na celu scharakteryzowanie diagnozowanego obszaru. Jej głównym założeniem jest wyszczególnienie silnych i słabych stron, które zależne są od czynników wewnętrznych, oraz określeniu najważniejszych szans i zagrożeń, które wpłynąć mogą na rozwój gminy. Podstawą do jej opracowania była diagnoza społeczna, przestrzenna i gospodarcza opracowana przed przystąpieniem do prac nad Strategią.

Tabela 1. Analiza SWOT Gminy Józefów nad Wisłą

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Atrakcyjna turystycznie lokalizacja gminy związana z Wrzelowieckim Parkiem Krajobrazowym oraz terenami położonymi w pobliżu koryta Wisły. • Biegący przez gminę Szlak Nadwiślański PTTK. • Dobre nasłonecznienie gminy umożliwiające inwestycje z zakresu fotowoltaiki. • Malejąca liczba rodzin oraz osób korzystających z pomocy społecznej. • Funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy w Prawnie oraz Klubu Integracji Społecznej w Józefowie nad Wisłą. • Dwa gabinety podstawowej opieki zdrowotnej. • Sprawnie funkcjonujące Gminne Centrum Kultury z licznymi zespołami tanecznymi i muzycznymi krzewiącymi kulturę lokalną. • Funkcjonujący w Józefowie nad Wisłą hotel stanowiący podstawę bazy hotelowej w gminie. • Duża liczba organizacji pozarządowych świadcząca o aktywności mieszkańców. • Spadająca liczba osób bezrobotnych. • Rosnąca liczba podmiotów gospodarczych. • Duży potencjał rolniczy związany w szczególności z sadownictwem. • Droga wojewódzka numer 824 stanowiąca główną arterię komunikacji zewnętrznej gminy. • Bardzo dobry poziom dostępu mieszkańców do sieci wodociągowej. • Rosnące dochody i wydatki gminy. • Dostęp do Wisły oraz Wyżnicy	<ul style="list-style-type: none"> • Spadająca liczba mieszkańców gminy. • Spadająca liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym oraz przedprodukcyjnym przy jednoczesnym wzroście liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym – starzenie się społeczeństwa. • Rosnąca liczba zdarzeń wpływających na bezpieczeństwo publiczne. • Brak żłobków i klubów dziecięcych. • Dość niski wskaźnik skolaryzacji netto świadczący o uczęszczaniu dzieci do szkół podstawowych położonych poza gminą. • Słaba infrastruktura rekreacyjno-sportowa. • Duża liczba bezrobotnych w wieku do 25 oraz do 30 lat. • Duży odsetek osób długotrwale bezrobotnych. • Mała liczba pracodawców zatrudniających dużą liczbę pracowników. • Bardzo duży odsetek dróg gruntowych w systemie komunikacyjnym gminy. • Brak dobrych połączeń komunikacji zbiorowej zarówno na zewnątrz gminy jak i w jej granicach. • Niski poziom dostępu mieszkańców do sieci kanalizacyjnej. • Za mała ilość odpadów zbieranych selektywnie w stosunku do ogółu odpadów komunalnych zebranych przez gminę • Brak specjalistycznej opieki medycznej na terenie gminy. • Brak infrastruktury rowerowej, w szczególności ścieżek rowerowych. • Brak terenów inwestycyjnych w zasobach gminy. • Brak kładek, pomostów, promenady z dostępem dla jednostek pływających.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój potencjału turystycznego gminy. • Budowa żłobka w Józefowie nad Wisłą. • Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-sportowej w celu ułatwienia mieszkańcom aktywności fizycznej. • Rozwój sieci kanalizacyjnej w gminie. • Rozwój systemu drogowego gminy, ze szczególnym naciskiem na utwardzanie dróg. • Działania edukacyjne z zakresu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. • Budowa ścieżek rowerowych. • Sięganie po środki europejskie w perspektywie finansowej 2021-2027. • Rozwój systemu pomocy społecznej ze szczególnym naciskiem na pomoc dla seniorów oraz pomoc środowiskową. 	<ul style="list-style-type: none"> • Postępujący proces wyludniania gminy w najbliższych latach. • Emigracja młodych osób do większych ośrodków miejskich. • Zagrożenie powodziowe związane z korytem Wisły. • Rosnące koszty funkcjonowania pomocy społecznej. • Rosnące koszty funkcjonowania systemu oświaty. • Niekorzystne dla jednostek samorządu terytorialnego zmiany przepisów z zakresu finansów publicznych. • Niezmodernizowane wały wiślane. • Brak infrastruktury przy wałach.

Źródło: Opracowanie własne

Powyższe zapisy tworzą matrycę powiązanych ze sobą silnych stron i szans rozwojowych, które stanowić powinny główne kierunki działań, oraz słabych stron i zagrożeń, które z kolei powinny być w przyszłości poprawione.

4. Wizja

W wyniku analizy mocnych i słabych stron gminy jak również jej najważniejszych szans i zagrożeń rozwojowych opracowana została wizja przedstawiająca pożądany stan gminy Józefów nad Wisłą w roku 2030:

Gmina Józefów nad Wisłą jest miejscem przyjaznym dla mieszkańców, turystów oraz środowiska, rozwijającym się gospodarczo, kulturowo i infrastrukturalnie poprzez odpowiednie zarządzanie wszystkimi obszarami życia oraz ekonomii.

Powstały obraz ukazuje Gminę Józefów nad Wisłą jako miejsce dbające zarówno o mieszkańców jak i o gości przyjeżdżających do niej w celach turystycznych i biznesowych. Miejsce, które chroni swoje zasoby przyrodnicze, przy jednoczesnej trosce o rozwój gospodarczy. Uzyskanie powyższej wizji możliwe będzie poprzez realizację działań zaplanowanych na podstawie niniejszej strategii przez wszystkie zaangażowane strony.

5. Cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań

W celu uszeregowania działań niezbędnych do osiągnięcia zaplanowanej wizji stworzony został system celów strategicznych, które określają trzy najważniejsze, główne kierunki zadań w realizacji Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030. Pierwszy z nich skupiony jest na działaniach nastawionych na wymiar społeczny poprzez wzrost atrakcyjności gminy dla jej mieszkańców oraz ich aktywizację. Drugi wyznacza działania wpływające na wymiar

przestrzenny poprzez wzrost atrakcyjności gminy dla turystów oraz poprawę dostępności komunikacyjnej przy jednoczesnej ochronie i rozwoju jej zasobów naturalnych oraz kulturowych. Natomiast trzeci cel strategiczny skupia się na wymiarze gospodarczym poprzez wzrost atrakcyjności gminy dla przedsiębiorców, zarówno już funkcjonujących jak i planujących rozpoczęcie działalności w gminie oraz dla pracowników. Każdy z tych celów strategicznych podzielony został na szczegółowe cele operacyjne wyznaczające sposób ich osiągnięcia przy pomocy odpowiednich narzędzi.

Rysunek 1. Cele strategiczne oraz operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030

Cel Strategiczny 1 - Wzrost atrakcyjności wewnętrznej gminy, poprzez rozwój potencjału obszarów społecznych wpływających na życie mieszkańców

- **Cel operacyjny 1.1** - Rozwiązywanie problemów społecznych poprzez rozwój usług z zakresu pomocy społecznej
- **Cel operacyjny 1.2** - Rozwój i modernizacja systemu edukacji oraz opieki nad dziećmi do lat 3
- **Cel operacyjny 1.3** - Dostosowanie usług oraz infrastruktury publicznej do potrzeb mieszkańców
- **Cel operacyjny 1.4** - Promocja lokalnej kultury
- **Cel operacyjny 1.5** - Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
- **Cel operacyjny 1.6** - Rozwój usług i infrastruktury rekreacyjno-sportowej w gminie

Cel Strategiczny 2 - Wzrost atrakcyjności przestrzennej gminy poprzez rozwój potencjału turystycznego oraz systemu komunikacji

- **Cel operacyjny 2.1** - Wykorzystanie potencjału turystycznego gminy
- **Cel operacyjny 2.2** - Ochrona i promocja środowiska przyrodniczego oraz lokalnej kultury
- **Cel operacyjny 2.3** - Zwiększenie dostępności komunikacyjnej gminy

Cel Strategiczny 3 - Wzrost atrakcyjności gospodarczej gminy poprzez rozwój potencjału inwestycyjnego oraz poprawę sytuacji na rynku pracy

- **Cel operacyjny 3.1** - Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy
- **Cel operacyjny 3.2** - Poprawa sytuacji mieszkańców na rynku pracy
- **Cel operacyjny 3.3** - Rozwój przedsiębiorczości w gminie

Źródło: opracowanie własne

Najbardziej konkretnymi narzędziami wyznaczonymi w ramach Strategii są kierunki działań. Określają one szczegółowe metody pracy oraz procesy, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia celów operacyjnych, strategicznych, aby ostatecznie doprowadzić do spełnienia się wizji gminy na rok 2030.

Kluczowym aspektem kierunków działań w ramach celu strategicznego 1 są inwestycje w dziedzinie wpływające na codzienne życie mieszkańców. Jednym z największych wyzwań czekających Gminę Józefów nad Wisłą są negatywne zmiany demograficzne w tym w szczególności migracja młodych osób oraz starzenie się społeczeństwa. W tej sytuacji

niezbędnym jest zachęcanie mieszkańców do wiązania swojej przyszłości z gminą w celu zminimalizowania efektów tych czynników, nie zapominając jednocześnie o potrzebach seniorów.

Dlatego też należy stale poprawiać jakość oraz dostęp do podstawowych usług związanych z opieką nad dziećmi do lat 3 oraz systemem edukacji, które często są ważnym czynnikiem decydującym o migracji. Równie istotne jest zapewnienie mieszkańcom dostępu do dobrej jakości infrastruktury publicznej, zarówno tej związanej z załatwianiem spraw urzędowych, jak również rekreacyjno-sportowej. Elementem uzupełniającym opisane powyżej działania infrastrukturalne jest poczucie bezpieczeństwa mieszkańców oraz budowa lokalnej tożsamości kulturalnej w oparciu o wspólne tradycje i historię. Oba te obszary mają znaczący wpływ na decyzje o przyszłości osób młodych.

Walcząc z negatywnym saldem migracji należy jednocześnie pamiętać o osobach w wieku poprodukcyjnym, które stanowią coraz większą część społeczeństwa Gminy Józefów nad Wisłą. W tym aspekcie najważniejszymi elementami są usługi z zakresu pomocy społecznej jak również dostosowanie przestrzeni oraz budynków gminnych do potrzeb, w szczególności poprzez likwidację barier architektonicznych.

Tabela 2. Cele operacyjne oraz kierunki działań w ramach Celu strategicznego 1

Cel operacyjny	Kierunki działań
1.1 Rozwiązywanie problemów społecznych poprzez rozwój usług z zakresu pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój opieki środowiskowej • Współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi w zakresie świadczonych usług pomocy społecznej • Budowa ośrodków pobytu dziennego dla seniorów • Budowa nowej siedziby Ośrodka Pomocy Społecznej • Działania edukacyjne z zakresu profilaktyki oraz samopomocy wśród mieszkańców • Doksztalcanie kadr instytucji pomocy społecznej oraz zapewnienie odpowiedniego poziomu zatrudnienia • Działania wspierające proces deinstytucjonalizacji usług społecznych • Opracowanie gminnego programu na rzecz seniorów w celu rozwiązywania problemów wynikających ze starzejącego się społeczeństwa
1.2 Rozwój i modernizacja systemu edukacji oraz opieki nad dziećmi do lat 3	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa żłobka na terenie gminy • Rozwój i promocja wychowania przedszkolnego • Modernizacja oraz dostosowanie istniejących obiektów oświatowych do potrzeb uczniów • Podniesienie poziomu edukacji poprzez szkolenia kadry nauczycielskiej

	<ul style="list-style-type: none"> • Powiązanie oferty edukacyjnej z potrzebami wynikającymi z rynku pracy poprzez organizację zajęć dodatkowych
1.3 Dostosowanie usług oraz infrastruktury publicznej do potrzeb mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja budynków użyteczności publicznej ze szczególnym uwzględnieniem likwidacji barier architektonicznych • Dostosowanie stron internetowych Urzędu Miasta Józefów nad Wisłą oraz innych instytucji i jednostek podległych gminie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami • Rozwój usług e-administracji przy jednoczesnym zwiększaniu kompetencji cyfrowych mieszkańców poprzez działania edukacyjne • Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy • Inwestycje w sieć światłowodową oraz szerokopasmowy Internet
1.4 Promocja lokalnej kultury	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa oferty działań z zakresu kultury realizowanych przez instytucje publiczne na terenie gminy • Budowa Muzeum Sadownictwa • Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie wzbogacania oferty wydarzeń kulturalnych • Współpraca z innymi gminami w zakresie wypracowania wspólnej marki związanej z lokalną kulturą • Modernizacja infrastruktury instytucji kultury ze szczególnym uwzględnieniem likwidacji barier architektonicznych • Doposażenie instytucji kultury • Organizacja imprez lokalnych mających na celu promocję lokalnej tożsamości kulturowej wśród mieszkańców
1.5 Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja, rozbudowa oraz stały monitoring jakości zabezpieczeń przeciwpowodziowych na terenie gminy • Działania edukacyjne z zakresu zagrożeń wynikających z niepożądanych zjawisk społecznych prowadzone wśród dzieci i młodzieży • Rozbudowa systemu monitoringu miejsc publicznych oraz rekreacyjnych na terenie gminy

	<ul style="list-style-type: none"> • Inwestycje z zakresu doposażenia Ochotniczych Jednostek Straży Pożarnej w gminie w sprzęt zapewniający odpowiednie reagowanie na miejscowe zagrożenia • Otwarcie posterunku policji w Józefowie nad Wisłą • Zapewnienie większego dostępu i szybszego czasu dojazdu dla karetok np. poprzez zapewnienie karetki na potrzeby gminy
1.6 Rozwój usług i infrastruktury rekreacyjno-sportowej w gminie	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa sieci siłowni zewnętrznych zlokalizowanych w najważniejszych miejscowościach gminy • Promocja aktywności fizycznej wśród mieszkańców • Organizacja lokalnych imprez sportowych dla dzieci i młodzieży • Modernizacja istniejących obiektów rekreacyjnych oraz dostosowanie ich do potrzeb osób z niepełnosprawnościami • Tworzenie nowych oraz modernizacja istniejących zielonych przestrzeni publicznych

Źródło: opracowanie własne

Kierunki działań związane z celem strategicznym numer 2 dotyczą przede wszystkim czynników wpływających na atrakcyjność gminy w oczach turystów. Potencjał turystyczny Gminy Józefów nad Wisłą związany jest w szczególności z jej środowiskiem przyrodniczym. Gmina nie jest jednak znana w tym zakresie wśród mieszkańców Województwa Lubelskiego, Świętokrzyskiego, czy Mazowieckiego, dla których mogłaby ona stanowić cel turystyki weekendowej.

Aby zrealizować ten potencjał niezbędne są inwestycje w infrastrukturę turystyczną, jak również wsparcie przedsiębiorców tworzących bazę noclegową, agroturystyczną oraz gastronomiczną. Kluczowym aspektem powinna być ponadto odpowiednia promocja gminy jak również szerszego regionu we współpracy z sąsiadującymi JST.

Równie ważna jak promocja potencjału turystycznego gminy jest poprawa jej dostępności komunikacyjnej, która wiąże się przede wszystkim z jakością dróg publicznych, w szczególności powiatowych, oraz liczbą połączeń komunikacji zbiorowej. Istotne jest również zapewnienie potencjalnym turystom miejsc parkingowych w pobliżu głównych atrakcji przyrodniczych.

Wszystkie opisane powyżej inwestycje prowadzone muszą być przede wszystkim w taki sposób, aby nie szkodzić największemu atutowi turystycznemu gminy, czyli środowisku przyrodniczemu. W tym celu należy nie tylko pamiętać o zrównoważonym podejściu do rozwoju regionalnego, ale również edukować mieszkańców o ich wpływie na swoje otoczenie.

Rozbudowany potencjał turystyczny Gminy Józefów nad Wisłą ma bezpośredni związek z pozostałymi celami strategicznymi, tj. wpływa zarówno na jakość życia mieszkańców jak i na sytuację gospodarczą.

Tabela 3. Cele operacyjne oraz kierunki działań w ramach Celu strategicznego 2

Cel operacyjny	Kierunki działań
<p>2.1 Wykorzystanie potencjału turystycznego gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie programu działań promocyjnych gminy ze szczególnym uwzględnieniem turystyki weekendowej dla mieszkańców Województwa Lubelskiego, Świętokrzyskiego oraz Mazowieckiego • Rozbudowa infrastruktury turystycznej ze szczególnym uwzględnieniem terenów atrakcyjnych przyrodniczo (wieże i platformy widokowe, miejsca odpoczynku dla pieszych i rowerzystów, infrastruktura kajakowa) • Renowacja istniejących szlaków turystycznych oraz ich odpowiednie oznakowanie wraz z promocją • Wyznaczenie nowych turystycznych szlaków pieszo-rowerowych oraz ścieżek dydaktycznych wraz z zapewnieniem odpowiedniej infrastruktury • Rozwój oferty agroturystycznej na terenie gminy • Wsparcie dla lokalnych przedsiębiorców z branży noclegowej oraz gastronomicznej w celu uatrakcyjnienia ich oferty dla turystów • Opracowanie lokalnych produktów oraz ich odpowiednia promocja • Współpraca w zakresie wspólnej promocji turystycznej regionu z innymi gminami, w szczególności w ramach Obszaru Strategicznej Interwencji Powiśle
<p>2.2 Ochrona środowiska przyrodniczego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Działania edukacyjne z zakresu przeciwdziałania degradacji środowiska przyrodniczego • Ochrona bioróżnorodności • Inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii oraz ich promocja wśród mieszkańców • Inwestycje z zakresu małej i dużej retencji • Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków • Działania edukacyjne z zakresu segregacji odpadów komunalnych oraz przeciwdziałaniu samodzielnej utylizacji odpadów przez mieszkańców

	<ul style="list-style-type: none"> • Renowacja sieci wodociągowej na terenie gminy w celu zmniejszenia liczby awarii mogących wpływać na środowisko • Promocja elektromobilności wśród mieszkańców • Działania z zakresu adaptacji do zmian klimatycznych, w tym działania edukacyjne wśród mieszkańców
<p>2.3 Zwiększenie dostępności komunikacyjnej gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa, przebudowa oraz modernizacja istniejącej sieci dróg gminnych, w szczególności poprzez utwardzanie ich nawierzchni • Budowa ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą rowerową • Współpraca z Powiatem Opolskim w celu poprawy jakości dróg powiatowych • Zwiększenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym poprzez budowę, przebudowę i modernizację infrastruktury takiej jak chodniki, przejścia dla pieszych oraz oświetlenie • Budowa miejsc parkingowych, w szczególności w pobliżu miejsc atrakcyjnych turystycznie • Współpraca z przewoźnikami transportu zbiorowego w celu zwiększenia częstotliwości połączeń pomiędzy Gminą Józefów nad Wisłą a najważniejszymi ośrodkami miejskimi w regionie • Opracowanie informacji dla pasażerów zarówno w ramach infrastruktury przystankowej jak i dostępnej online • Modernizacja infrastruktury przystankowej

Źródło: opracowanie własne

Kierunki działań w ramach ostatniego celu strategicznego 3 związane są z sytuacją ekonomiczną Gminy Józefów nad Wisłą. Rozłożyć ją można na trzy wzajemnie przenikające się elementy. Pierwszy to potencjał lokowania na terenie gminy inwestycji zewnętrznych. Ich realizacja uzależniona jest przede wszystkim od dostępnych terenów inwestycyjnych oraz odpowiedniego przyciągania inwestorów. Drugi to wsparcie lokalnych, działających już przedsiębiorców. Trzeci, który wynika bezpośrednio z dwóch pierwszych, to lokalny rynek pracy oraz poprawa sytuacji na nim dla mieszkańców.

Atrakcyjność gospodarcza Gminy Józefów nad Wisłą z jednej strony jest bezpośrednio związana z wykorzystaniem jej atutów turystycznych, z drugiej posiada znaczący wpływ na atrakcyjność wewnętrzną gminy dla mieszkańców, a co za tym idzie związana jest

z minimalizacją negatywnych zjawisk demograficznych takich jak migracja młodych mieszkańców.

Tabela 4. Cele operacyjne oraz kierunki działań w ramach Celu strategicznego 3

Cel operacyjny	Kierunki działań
3.1 Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Dalsza intensyfikacja dialogu z potencjalnymi inwestorami oraz promocja inwestycyjna gminy • Uporządkowanie oraz aktualizacja dokumentów planistycznych ze szczególnym uwzględnieniem dostosowania ich do oferty inwestycyjnej • Rozbudowa terenów inwestycyjnych oraz stworzenie stref aktywności gospodarczej
3.2 Poprawa sytuacji mieszkańców na rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z przedsiębiorcami w celu dostosowania oferty edukacyjnej na terenie gminy do potrzeb rynkowych i ułatwienia młodym mieszkańcom przygotowania się do wejścia na rynek pracy • Rozwój doradztwa zawodowego na terenie szkół • Współpraca z przedsiębiorcami w celu ułatwienia mieszkańcom odbycia staży oraz praktyk • Działania z zakresu aktywizacji bezrobotnych mieszkańców gminy • Aktywizacja mieszkańców poprzez zachęcanie do kształcenia ustawicznego
3.3 Rozwój przedsiębiorczości w gminie	<ul style="list-style-type: none"> • Promowanie lokalnych przedsiębiorstw podczas wydarzeń regionalnych • Wsparcie gospodarstw rolnych w zakresie ich innowacyjności ze szczególnym uwzględnieniem specjalizacji sadowniczej • Wsparcie mieszkańców w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych w celu rozpoczęcia działalności gospodarczej oraz modernizacji istniejących przedsiębiorstw • Organizacja platformy wymiany informacji pomiędzy przedsiębiorcami a lokalnymi interesariuszami w celu wypracowania innowacyjnej oferty produktów o cechach regionalnych

Źródło: opracowanie własne

Opisane powyżej kierunki działań, pomimo przypisania do celów operacyjnych i strategicznych, stworzyły elastyczną siatkę przedsięwzięć, które przenikają oraz uzupełniają się wzajemnie. Dzięki temu synergistycznemu podejściu do Strategii, na etapie przygotowania i realizacji konkretnych projektów wynikających z dokumentu, możliwe będzie ich

ukierunkowanie na więcej niż jeden cel. Należy jednocześnie pamiętać o odpowiednim skoordynowaniu takich działań na poziomie jednostki za nie odpowiedzialnej.

6. Oczekiwane rezultaty działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Efektom realizacji celów operacyjnych będzie doprowadzenie do uzyskania odpowiednich, oczekiwanych rezultatów, które mogą przybrać formę materialną (zmodernizowana infrastruktura, wyposażenie sprzętowe instytucji), niematerialną (inwestycje w człowieka np. poprzez realizację szkoleń i staży) oraz organizacyjną (zmiany w funkcjonowaniu i strukturze instytucji publicznych, opracowanie odpowiednich programów działań). Rezultaty te powinny przybrać formę możliwą do zmierzenia na różnych etapach wdrażania Strategii. Muszą być również możliwe do zweryfikowania podczas ewaluacji. Aby osiągnąć te założenia do poszczególnych celów operacyjnych należy przypisać odpowiednie wskaźniki.

Rezultatem działań związanych z Celem Strategicznym 1 jest przede wszystkim polepszenie jakości życia mieszkańców. Osiągnięte ono może być zarówno poprzez inwestycje w infrastrukturę istniejącą jak i stworzenie nowej. Nie mniej ważna jest również dalsza poprawa jakości usług dostępnych dla populacji gminy. Ostatecznym rezultatem Celu Strategicznego 1 powinno być doprowadzenie do zmniejszenia migracji mieszkańców do innych terenów miejskich i wiejskich.

Tabela 5. Wskaźniki rozwojowe przypisane do celów operacyjnych w ramach Celu Strategicznego 1

Cel operacyjny	Wskaźnik rozwojowy	Wartość bazowa (2021)	Oczekiwana zmiana
Cel operacyjny 1.1	Liczba opracowanych dokumentów programowych z zakresu rozwiązywania problemów seniorów (szt.)	0	1
	Liczba funkcjonujących w gminie miejsc pobytu dziennego dla seniorów (szt.)	1	
Cel operacyjny 1.2	Liczba dzieci do lat 3 objętych zinstytucjonalizowaną formą opieki (os.)	0	
Cel operacyjny 1.3	Liczba obiektów użyteczności publicznej dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)	2	
	Liczba mieszkańców przeszkolonych pod kątem kompetencji cyfrowych (os.)	0	
Cel operacyjny 1.4	Liczba imprez i wydarzeń zorganizowanych przez instytucje kultury (szt.)	27	

Cel operacyjny 1.5	Liczba zainstalowanych urządzeń monitoringu bezpieczeństwa publicznego (szt.)	0	
Cel operacyjny 1.6	Liczba funkcjonujących siłowni zewnętrznych (szt.)	2	

Źródło: opracowanie własne

Rezultaty uzyskiwane w ramach Celu Strategicznego 2 skupiają się na poprawie dostępności Gminy Józefów nad Wisłą poprzez budowę nowej oraz modernizację istniejącej infrastruktury komunikacyjnej oraz turystycznej. Niezwykle ważnym aspektem uzupełniającym te działania jest promocja gminy ze szczególnym uwzględnieniem jej walorów turystycznych oraz kulturowych.

Tabela 6. Wskaźniki rozwojowe przypisane do celów operacyjnych w ramach Celu Strategicznego 2

Cel operacyjny	Wskaźnik rozwojowy	Wartość bazowa (2021)	Oczekiwana zmiana
Cel operacyjny 2.1	Długość nowych wyznaczonych szlaków pieszo-rowerowych (km)	0	
	Liczba wybudowanej infrastruktury turystycznej (szt.)	0	
	Liczba przeprowadzonych kampanii promocyjnych Gminy Józefów nad Wisłą (szt.)	0	1
Cel operacyjny 2.2	Liczba inwestycji z zakresu OZE oraz małej i dużej retencji (szt.)	3	
	Odsetek zebranych odpadów selektywnych wśród całości odpadów komunalnych (%)	27,88%	
	Długość sieci kanalizacyjnej (km)	3,3 km	
Cel operacyjny 2.3	Liczba nowych połączeń komunikacji zbiorowej pomiędzy Gminą Józefów nad Wisłą a gminami sąsiednimi (szt.)	0	
	Długość utwardzonych dróg gminnych (km)	41,715	
	Długość dróg dla rowerów (km)	0	

Źródło: opracowanie własne

Ostatnia grupa rezultatów, związana z Celem Strategicznym 3, skupia się na poprawie sytuacji gospodarczej gminy oraz sytuacji jej mieszkańców na rynku pracy. Dotyczą one zarówno zwiększenia ogólnej atrakcyjności inwestycyjnej gminy jak i wsparcia podmiotów

gospodarczych funkcjonujących na jej terenie. Uzupełnieniem są działania aktywizacyjne mieszkańców.

Tabela 7. Wskaźniki rozwojowe przypisane do celów operacyjnych w ramach Celu Strategicznego 3

Cel operacyjny	Wskaźnik rozwojowy	Wartość bazowa (2021)	Oczekiwana zmiana
Cel operacyjny 3.1	Liczba utworzonych stref aktywności gospodarczej (szt.)	0	1
Cel operacyjny 3.2	Odsetek osób długotrwale bezrobotnych w całej grupie zarejestrowanych bezrobotnych (%)	69,07%	↓
	Odsetek osób do 30 roku życia w grupie zarejestrowanych bezrobotnych (%)	34,75%	↓
	Liczba mieszkańców pracujących poza rolnictwem	322	↑
Cel operacyjny 3.3	Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie gminy (szt.)	396	↑

Źródło: opracowanie własne

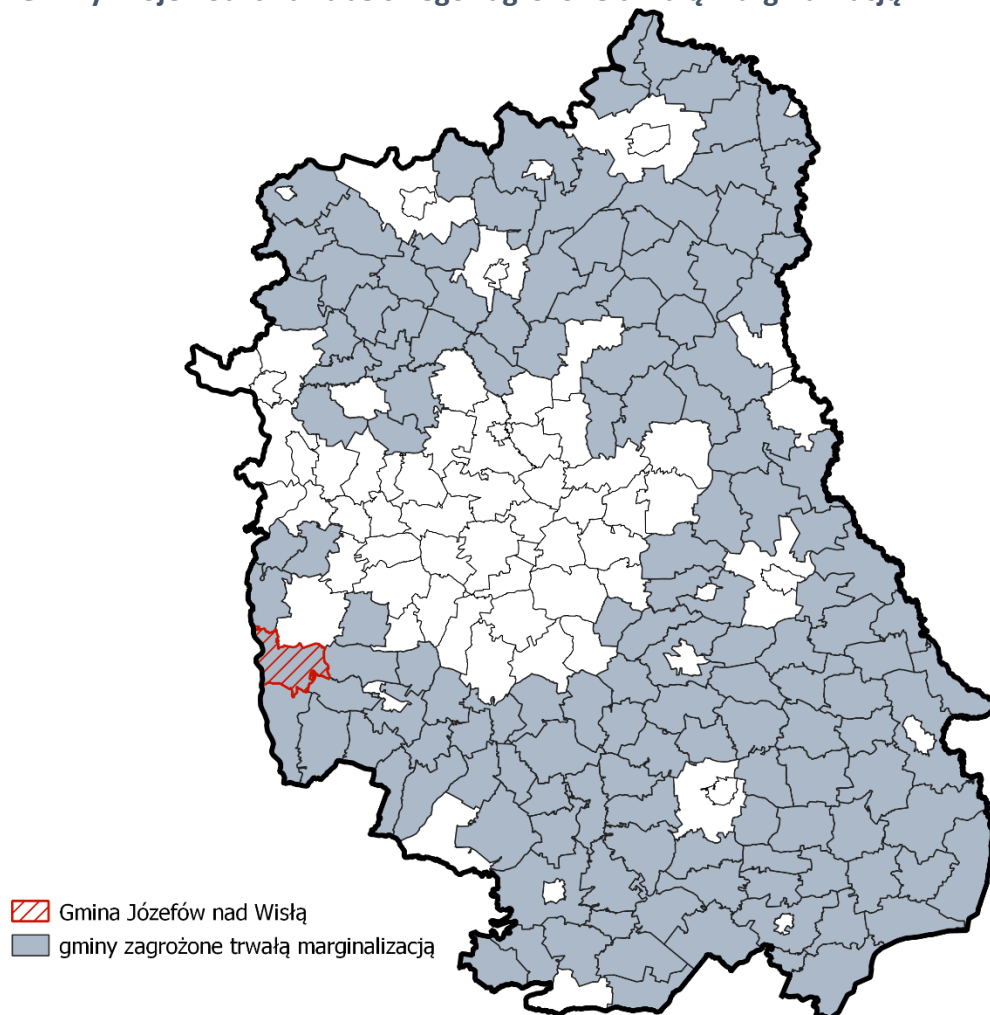
7. Terytorialny wymiar wsparcia

Sposobem na uzyskanie większej dokładności procesów diagnostycznych oraz bardziej trafnego określenia celów i kierunków działań jest nadanie zjawiskom społeczno-ekonomicznym wymiaru terytorialnego. Innymi słowy, umiejscowienie ich w konkretnej przestrzeni. Dodatkową korzyścią wynikającą z terytorialnego podejścia do dokumentu jest usprawnienie koordynacji oraz systemu gospodarowania zasobami na etapie wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030. Ostatnim ważnym pozytywnym aspektem tego procesu jest zwiększenie przejrzystości zjawisk społeczno-ekonomicznych, a co za tym idzie wzmocnienie udziału wszystkich interesariuszy dokumentu w procesie jego tworzenia tj. zapewnienie odpowiedniej jakości partycypacji społecznej.

obszary opóźnienia urbanizacyjnego, obszary szoku transformacyjnego/strukturalnego oraz peryferia wewnętrzne. Gmina Józefów nad Wisłą zdefiniowana może być jako pierwszy i drugi z tych typów. Oznacza to, że jej zmarginalizowanie wynika z wolniejszego uprzemysłowienia w stosunku do innych części kraju oraz z jej położenia na granicy Województwa Lubelskiego, co z kolei wpływa na jej dostępność, szczególnie w stosunku do stolicy regionu.

Mapa 2. Gminy Województwa Lubelskiego zagrożone trwałą marginalizacją

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku

Najważniejsze kierunki działań określone dla gmin zagrożonych trwałą marginalizacją, a zatem również dla Gminy Józefów nad Wisłą to:

- Promocja i wsparcie inwestycji prywatnych wykorzystujących lokalne zasoby.
- Integracja świadczenia usług w skali obszaru powiązanego funkcjonalnie.
- Aktywizacja podmiotów publicznych, prywatnych, ekonomii społecznej i mieszkańców na rzecz rozwoju i współpracy.
- Zapewnienie lepszej dostępności komunikacyjnej oraz dostępności terenów inwestycyjnych.
- Rewitalizacja i odnowa wsi w obszarach zdegradowanych.

Z kolei oczekiwanymi efektami wdrażanych działań w obszarach zagrożonych trwałą marginalizacją powinny być:

- Rozwój lokalnych przedsiębiorstw.
- Wzrost miejsc pracy.
- Wzrost dochodów mieszkańców oraz bazy dochodowej samorządów terytorialnych.
- Wzmocnienie powiązań funkcjonalnych obszarów wiejskich z miastami stanowiącymi lokalne ośrodki wzrostu.

Obszary Strategicznej Interwencji na poziomie regionalnym

Natomiast na poziomie regionalnym Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do roku 2030 wskazuje dwa typy Obszarów Strategicznej Interwencji:

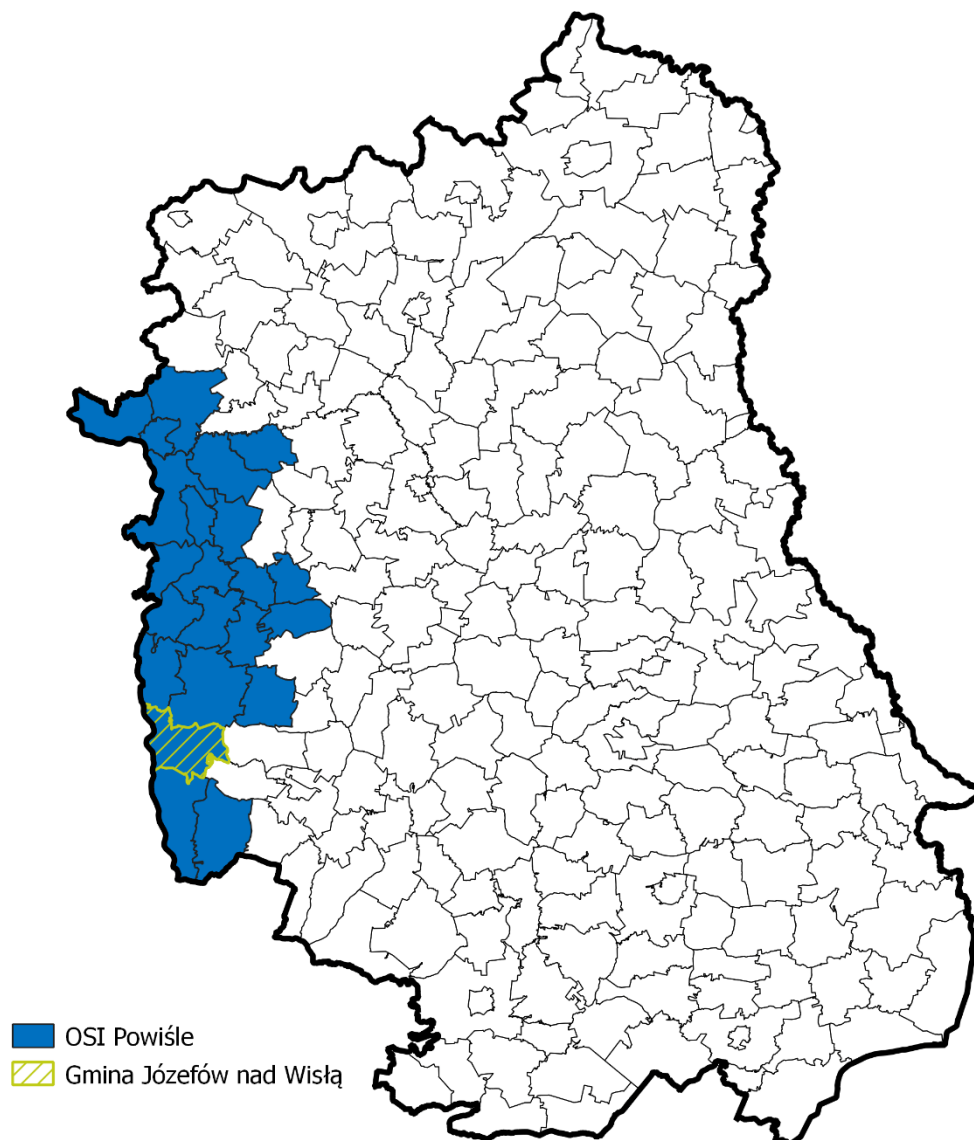
1. Obszary współpracy w strefach silnego oddziaływania miast (Miejskie Obszary Funkcjonalne).
2. OSI Subregionalne - Strefy funkcjonalne, charakteryzujące się wspólnymi uwarunkowaniami i celami rozwojowymi, na których przewiduje się współpracę w układach ponadlokalnych. SRWL rekomenduje tym obszarom wspólne planowanie rozwoju, jednak nie wiąże ich w zakresie konieczności opracowania wspólnej strategii rozwoju ponadlokalnego.

Gmina Józefów nad Wisłą wpisana została do Obszaru Strategicznej Interwencji Powiśle, jednego z pięciu OSI Subregionalne. Poza nią obejmuje on w całości Miejskie Obszary Funkcjonalne Opola Lubelskiego, Puław oraz Ryk, 4 gminy zagrożone trwałą marginalizacją (Annopol, Gościeradów, Łaziska i Wilków) i 3 gminy niezdefiniowane jako zagrożone trwałą marginalizacją tj. Baranów, Wąwolnica oraz Wojciechów. Łącznie OSI obejmuje 23 gminy.

Wśród przesłanek do delimitacji OSI Powiśle dwie związane są bezpośrednio z walorami Gminy Józefów nad Wisłą:

- Uznany wysoki potencjał turystyczny, w tym wynikający z unikalnego w skali kraju krajobrazu naturalno-kulturowego.
- Bardzo korzystne warunki agroklimatyczne dla uprawy owoców miękkich i sprzyjające rozwojowi gospodarstw rolnych.

Mapa 3. Obszar Strategicznej Interwencji Powiśle

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do roku 2030 wyznaczyła również najważniejsze kierunki interwencji dla OSI Powiśle w kontekście realizacji swoich celów. Zdecydowana większość z nich jest również spójna z celami Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030. Są to:

1. Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych, w szczególności poprzez:
  - Rozwój lokalnych specjalizacji rolnych.
  - Rozwój agroturystyki i turystyki wiejskiej jako istotnego elementu regionalnej oferty turystycznej oraz czynnika poprawy ekonomicznej gospodarstw rolnych.
2. Rozwój przedsiębiorczości wykorzystującej surowce rolne.
3. Zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej, m.in. poprzez:

- Poprawę regionalnych i międzyregionalnych powiązań komunikacyjnych. Jednym z przedsięwzięć flagowych jest przebudowa i rozbudowa dróg wojewódzkich, w tym DW824 biegnącej przez Gminę Józefów nad Wisłą.
4. Ochrona walorów środowiska. Przedsięwzięcia flagowe obejmują:
- Opracowanie planów ochrony oraz planów zadań ochronnych dla obszarów objętych prawną formą ochrony przyrody.
  - Aktualizację lokalnych dokumentów planistycznych w zakresie uwzględnienia działań i warunków zagospodarowania wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych.
5. Promocja i rozwój usług prozdrowotnych, uzdrowiskowych oraz gospodarki senioralnej.
6. Innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych, rozwój sportu i usług wolnego czasu m.in. poprzez:
- Wspieranie tworzenia kompleksowej oferty turystycznej w oparciu o marki regionalne i terytorialne.
  - Rozwijanie produktów i oferty wydarzeń wykorzystujących unikalne zasoby lokalne.
  - Organizacja punktów usług i obsługi turystycznej dla turystyki zmotoryzowanej (np. caravanning, turystyka motocyklowa).
  - Rozwój infrastruktury sprzyjającej tworzeniu zróżnicowanej oferty opartej o różne formy turystyki (w tym kajakową, rowerową, kulturową, przyrodniczą itp.).
  - Wspieranie rozwoju przemysłów kreatywnych oraz przemysłów kultury, przedsiębiorczości bazującej na lokalnych zasobach, dziedzictwie kulturowym i usługach edukacyjnych.
  - Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego, w tym poprzez rozwijanie funkcji użytkowej obiektów kulturowych.

Obszary Strategicznej Interwencji na poziomie lokalnym

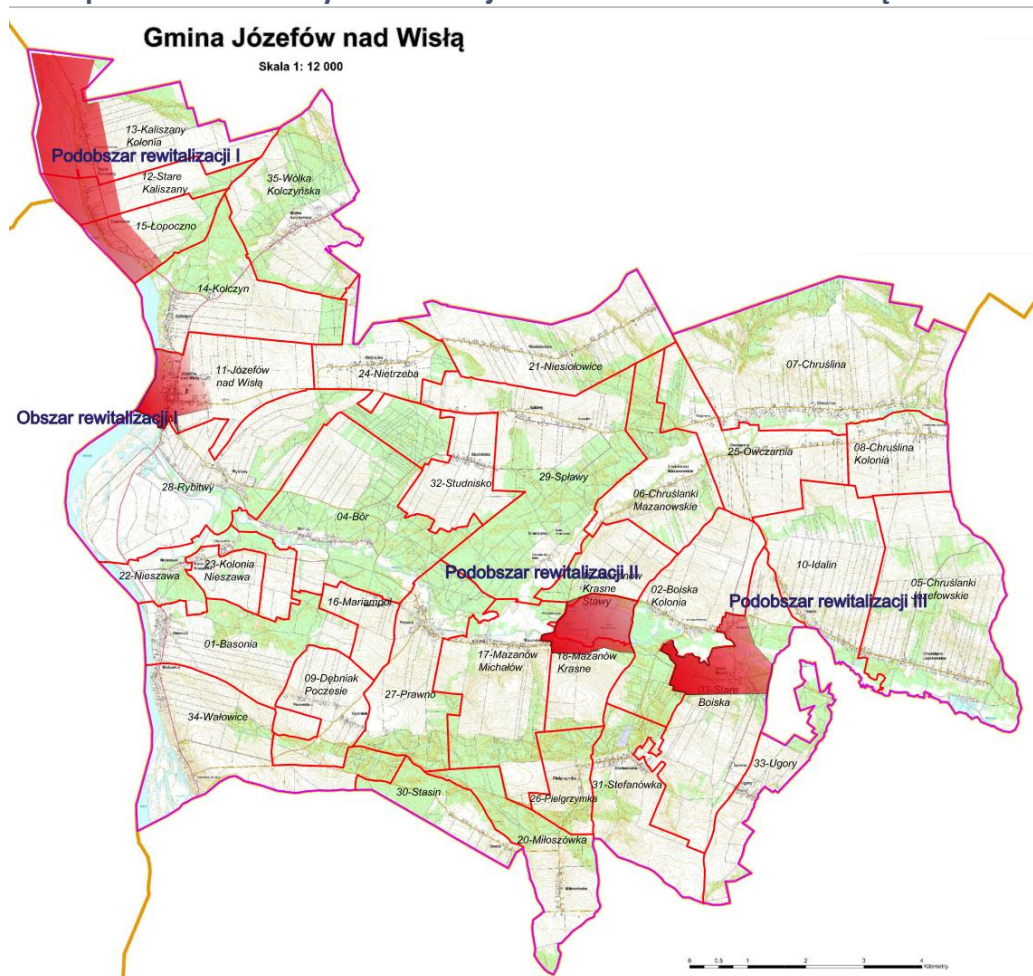
Zgodnie z uchwałą nr XXXI/209/2018 Rady Miejskiej w Józefowie nad Wisłą z dnia 26 stycznia 2018 r. na terenie gminy wyznaczone zostały obszary zdegradowane, które przeznaczone są do rewitalizacji zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. W myśl jej zapisów jest to proces wyprowadzania obszaru ze stanu kryzysowego spowodowanego negatywnymi zjawiskami społecznymi, gospodarczymi, środowiskowymi, przestrzenno-funkcjonalnymi i technicznymi. Prowadzony jest on w sposób kompleksowy poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane tematycznie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Wyznaczone obszary rewitalizacji w Gminie Józefów nad Wisłą to:

1. Obszar rewitalizacji I – miasto Józefów nad Wisłą.
2. Podobszar rewitalizacji I – część sołectw Kaliszany Kolonia, Stare Kaliszany oraz Łopoczno.

3. Podobszar rewitalizacji II – część sołectwa Mazanów.
4. Podobszar rewitalizacji III – część sołectwa Stare Boiska

Mapa 4. Proponowane obszary rewitalizacji w Gminie Józefów nad Wisłą

Źródło: Urząd Miasta Józefów nad Wisłą

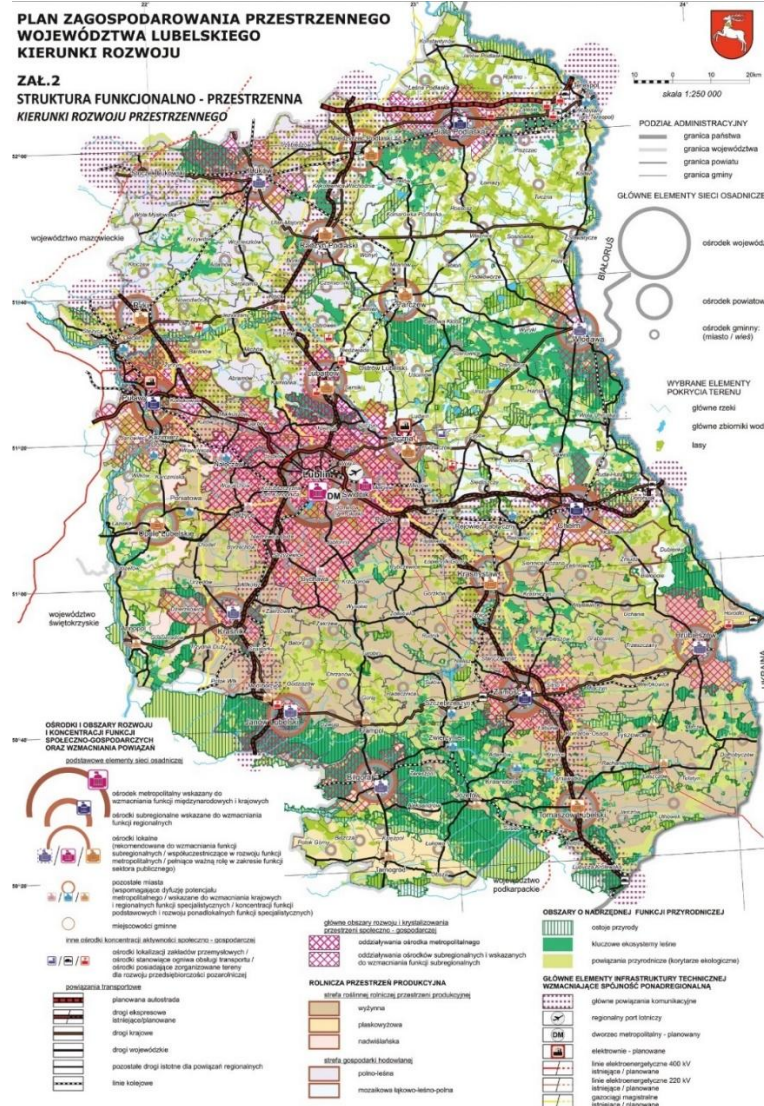
W momencie pisania niniejszej Strategii w Gminie Józefów nad Wisłą trwają równocześnie prace nad Gminnym Programem Rewitalizacji do roku 2030, który określi szczegółowe działania ukierunkowane na wyznaczone obszary rewitalizacji. Po przyjęciu GPR możliwe będzie pozyskanie środków zewnętrznych dedykowanych bezpośrednio wskazanym obszarom rewitalizacji.

8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej stanowi jeden z najważniejszych elementów Strategii wymaganych przez zapisy ustawy o samorządzie gminnym. Jego głównym zadaniem jest uporządkowanie dokumentu oraz uszeregowanie najważniejszych wytycznych rozwojowych w ujęciu przestrzennym. W jego skład wchodzi opis struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oraz zalecenia w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Józefów nad Wisłą powstał w zgodzie ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego, gdzie opisany jest model województwa, który określa przestrzenne ramy planowanych w ramach Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego działań.

Mapa 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Województwa Lubelskiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do roku 2030

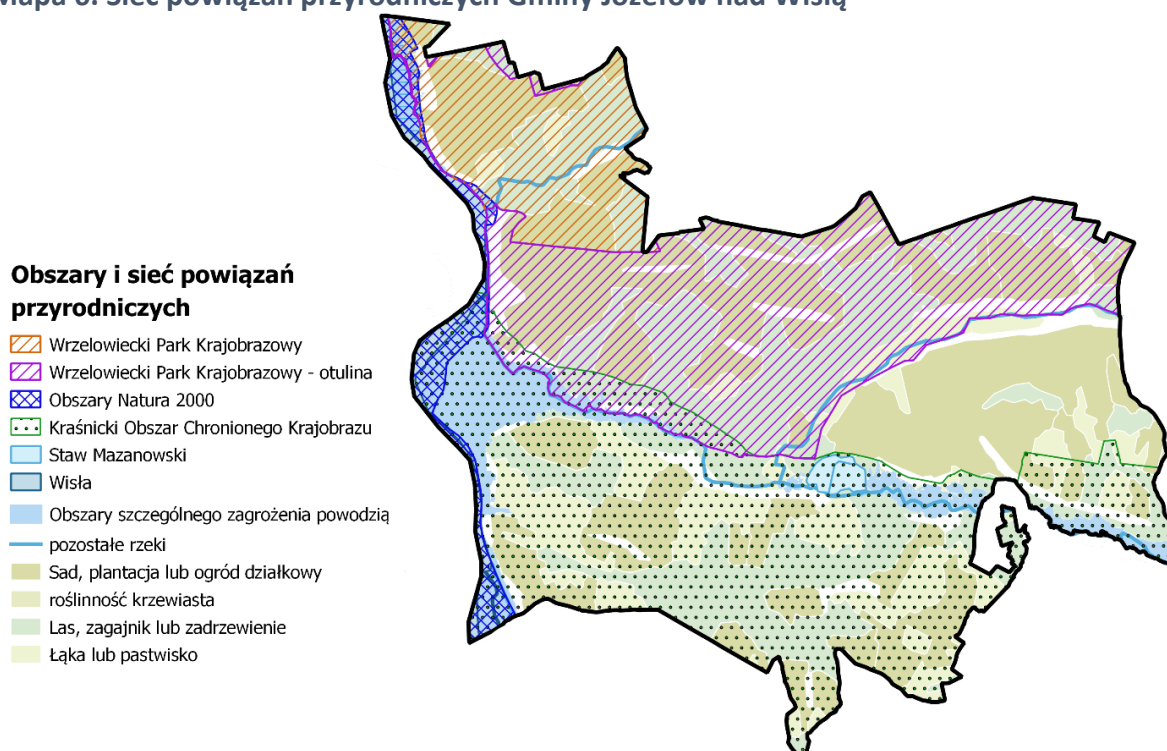
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Józefów nad Wisłą opracowany został w oparciu o trzy sieci powiązań:

1. Sieć powiązań przyrodniczych – w jej skład wchodzi obszary ważne przyrodniczo, w tym chronione prawnie.
2. Sieć powiązań infrastrukturalnych – w jej skład wchodzi przede wszystkim sieć komunikacyjna gminy.
3. Sieć powiązań społeczno-gospodarczych – w jej skład wchodzi elementy sieci osadniczej, w tym najważniejsze miejscowości.

Sieć powiązań przyrodniczych

Sieć powiązań przyrodniczych ma znaczący wpływ na politykę przestrzenną jednostki samorządu terytorialnego poprzez szereg formalnych ograniczeń wymuszanych w szczególności przez obszary chronione prawnie. Pełni ona jednak jeszcze ważniejszą rolę jako jeden z głównych magnesów turystycznych, jak również istotnych miejsc związanych z rekreacją okolicznych mieszkańców.

Mapa 6. Sieć powiązań przyrodniczych Gminy Józefów nad Wisłą

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Ogólnogeograficznych

Powyższa mapa przedstawia najważniejsze aspekty środowiska naturalnego Gminy Józefów nad Wisłą. Wyróżnić należy wśród nich Wrzelowiecki Park Krajobrazowy wraz z jego otuliną, obejmujący północną część gminy, Kraśnicki Obszar Chronionego Krajobrazu obejmujący jej południową część oraz zlokalizowane na zachodniej granicy koryta Wisły objęte ochroną w ramach dwóch obszarów programu Natura 2000 (Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków – Małopolski Przełom Wisły oraz Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Przełom Wisły w Małopolsce). Poza obszarami chronionymi ważnym aspektem przyrodniczym (oraz gospodarczym) gminy jest duża powierzchnia sadów, w szczególności we wschodniej jej części.

Oprócz widocznych wód powierzchniowych, Gmina Józefów nad Wisłą położona jest na terenie dwóch zbiorników wód podziemnych tj. Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 405 Niecka radomska oraz Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 406 Niecka lubelska.

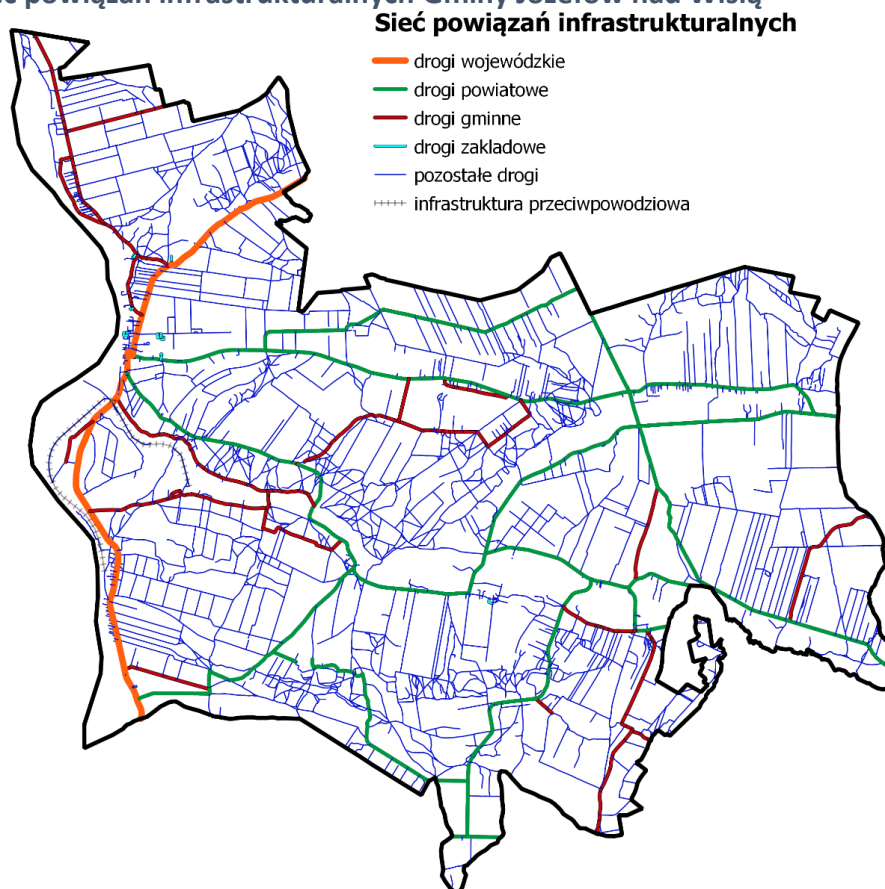
Istotne dla sieci powiązań przyrodniczych w gminie są ponadto tereny zagrożone powodzią, również widoczne na powyższej mapie. Koncentrują się one głównie przy brzegu Wisły w okolicach miasta Józefów nad Wisłą oraz wzdłuż biegu rzeki Wyżnicy płynącej ze wschodu

na zachód przez centrum gminy. Obszary te obejmują w Gminie Józefów nad Wisłą mapy zagrożenia powodziowego o godłach arkuszy M-34-32-D-a-3, M-34-32-D-c-1, M-34-32-D-c-2, M-34-32-D-c-4, M-34-32-D-d-3, M-34-32-D-d-4, M-34-44-B-a-2, M-34-44-B-b-1, M-34-44-B-b-2, M-34-45-A-a-1,

Obszary szczególnego zagrożenia powodziowego podlegają szeregowi ograniczeń zgodnie z zapisami ustawy Prawo Wodne. Nie wolno na ich terenie gromadzić ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych oraz innych substancji lub materiałów mogących zanieczyścić wodę. Zabronione jest również lokowanie na nich nowych cmentarzy. Obszary te muszą zostać uwzględnione w dokumentach planistycznych oraz strategicznych gminy. Wpływają one również na decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzje o warunkach zabudowy. Ponadto obszary szczególnego zagrożenia powodzią muszą być uwzględniane w dokumentach planistycznych oraz strategicznych gminy, oraz w wydawanych decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzjach o warunkach zabudowy dotyczących nieruchomości w całości lub w części położonych na tych obszarach. Decyzje te oraz projekty dokumentów planistycznych muszą być konsultowane z Wodami Polskimi.

Sieć powiązań infrastrukturalnych

Mapa 7. Sieć powiązań infrastrukturalnych Gminy Józefów nad Wisłą

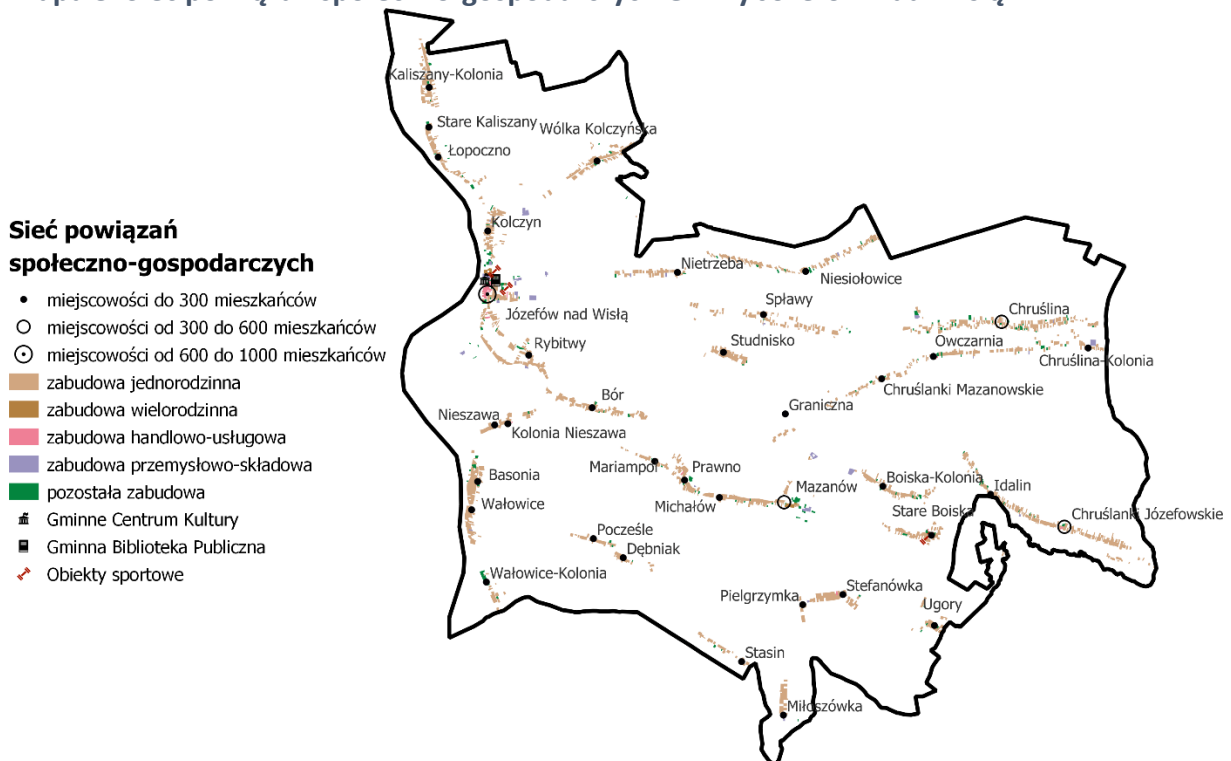
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych

Powyższa mapa przedstawia układ komunikacyjny Gminy Józefów nad Wisłą. Jego najważniejszą częścią są zlokalizowane na zachodzie drogi wojewódzkie. Drogi gminne oraz powiatowe znajdują się głównie w centralnej i wschodniej części JST. Razem tworzą one istotny element polityki przestrzennej gminy, wpływając bezpośrednio na jej dostępność zewnętrzną oraz wewnętrzną. Jej kolejnym efektem jest również stopień bezpieczeństwa publicznego mieszkańców. Wysoka jakość infrastruktury komunikacyjnej zmniejsza liczbę wypadków oraz kolizji drogowych.

Uzupełnieniem omawianej sieci powiązań Gminy Józefów nad Wisłą jest zlokalizowana w jej zachodniej części infrastruktura przeciwpowodziowa, która wynika bezpośrednio z sieci powiązań przyrodniczych, a dokładnie z miejsc szczególnego zagrożenia powodziowego.

Sieć powiązań społeczno-gospodarczych

Mapa 8. Sieć powiązań społeczno-gospodarczych Gminy Józefów nad Wisłą

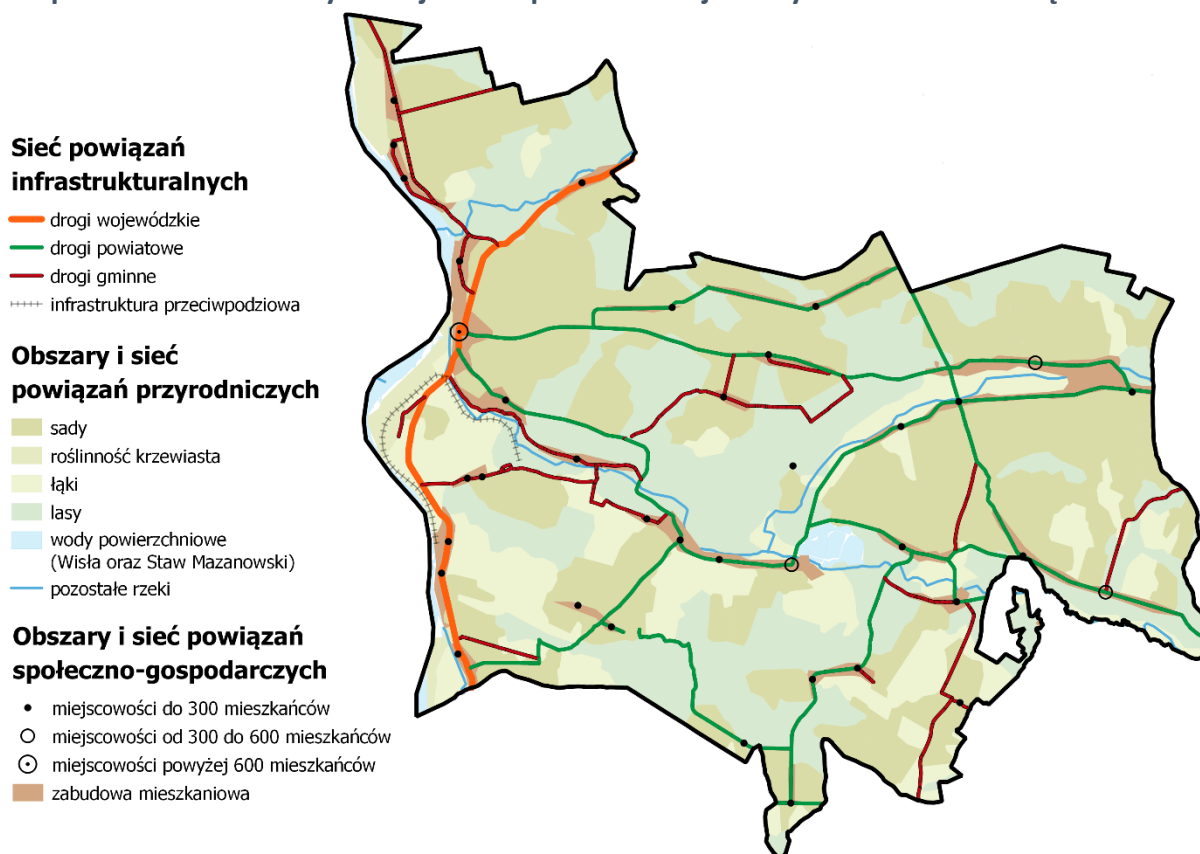
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych

Powyższa sieć powiązań przedstawia najważniejsze ośrodki pełniące funkcje społeczno-gospodarcze w Gminie Józefów nad Wisłą. Główne osiedla mieszkalne w gminie znajdują się w jej zachodniej części (miasto Józefów nad Wisłą, wsie Rybitwy, Basonia, Wałowice, Nieszawa, Bór) oraz w części wschodniej (wsie Chruślina, Owczarnia, Chruślanki Józefowskie, Stare Boiska). Mniejsze tereny zabudowy jednorodzinnej rozprzestrzenione są jednak również w pozostałych terenach gminy tworząc rozległą sieć, która z jednej strony stanowi źródło aktywności społecznej mieszkańców oraz przedsiębiorców, a z drugiej tworzy konieczność rozbudowy odpowiedniej infrastruktury na dość dużym obszarze. Ma ona ponadto znacznie w budowaniu potencjału turystycznego gminy, szczególnie w jej zachodniej części.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Józefów nad Wisłą

Nakładając na siebie wszystkie opisane powyżej sieci powiązań stworzony został model funkcjonalno-przestrzenny gminy, który stanowi ilustrację potencjału ukierunkowanej terytorialnie polityki rozwoju regionalnego gminy, wynikającej z czynników wewnętrznych oraz zewnętrznych na podstawie zdiagnozowanych potrzeb i potencjałów.

Mapa 9. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Józefów nad Wisłą

Źródło: Opracowanie własne

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Józefów nad Wisłą tworzy obraz powiązanych ze sobą uwarunkowań. Ukazuje najważniejsze miejsca potencjału społeczno-gospodarczego oraz kluczowe zasoby przyrodnicze, turystyczne i rekreacyjne. Podkreśla on również poziom dostępności komunikacyjnej gminy. Na podstawie powyższych elementów możliwe jest kreowanie polityki rozwoju gminy w najbliższych latach.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania polityki przestrzennej gminy

Drugim niezbędnym elementem modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Józefów nad Wisłą są warunki jego realizacji wyrażone w postaci ustaleń oraz rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w sposób zrównoważony. Przez podejście zrównoważone rozumie się integrowanie podstawowych procesów przyrodniczych z pozostałymi obszarami życia społeczno-gospodarczego mieszkańców w celu

zagwarantowania możliwości zaspokajania potrzeb społeczności zarówno obecnych jak i przyszłych pokoleń.

Ustalenia i rekomendacje zostały podzielone na trzy obszary zgodne z opisanymi wcześniej sieciami powiązań, a podczas ich opracowywania pod uwagę wzięto dodatkowo zapisy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego.

Tabela 8. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania polityki przestrzennej Gminy Józefów nad Wisłą

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu.

1. W celu ochrony dolin rzecznych ustala się:

- ochronę siedlisk naturalnych i półnaturalnych łągowych i łąkowych, typowych dla doliny i jej obrzeży,
- zakaz eksploatacji surowców mineralnych i ingerencji w stosunki wodne,
- wykluczenie zabudowy kubaturowej oraz obiektów budowlanych i urządzeń infrastruktury, poza określonymi przypadkami, dopuszczonymi w planie miejscowym,
- zakaz form użytkowania powierzchni biologicznie czynnej, osłabiających naturalną funkcję dolin lub zagrażających ich wartościom przyrodniczym, działania w kierunku renaturalizacji dna doliny; zaleca się przekształcanie gruntów ornych na łąki i użytki zielone,
- zakaz tworzenia nasypów i grodzienia poprzecznie do osi doliny, ochrona i kształtowanie pasmowych zadrzewień i zakrzewień na obrzeżu doliny, również w celu utworzenia biologicznego buforu chroniącego przed sfluwami zeutrofizowanych wód,
- w odniesieniu do doliny Wisły, na całej jej długości traktuje się ją jako część projektowanego międzywojewódzkiego Parku Krajobrazowego „Małopolski Przełom Wisły, obowiązuje szczególnie:
  - ochrona ostoi gatunków ptaków wodno-błotnych oraz siedlisk i żerowisk ptaków zimujących, przelotnych, zaroślowych,
  - ochrona nadwiślańskich łąk i siedlisk łągowych będących żerowiskiem dla wielu bogatych liczebnie i gatunkowo zoocenoz,
  - zapewnienie powiązań funkcjonalnych doliny Wisły z wyniesioną ponad jej dno wysoczyzną, za pośrednictwem suchych dolin i wąwozów urozmaicających strefę nadkrawędziową i krawędziową doliny;
- w odniesieniu do doliny Wyżnicy - wskazuje się ją do rewitalizacji biologicznej, obowiązuje zwłaszcza:
  - ochrona roślinności wodnej, zbiorowisk łągowych i olsów
  - ochrona siedlisk mokrych - torfowisk i bagiennych
  - łąki i pastwiska położone w obszarze terenów zalewowych.

2. W celu ochrony suchych dolin i obniżeń dolinnych ustala się:
  - zakaz lokalizacji obiektów budowlanych w dnach,
  - dopuszczenie do zabudowy stref zboczowych jedynie w sposób nienaruszający równowagi geodynamicznej zboczy,
  - zakaz zalesień linii spływu wód,
  - zakaz lokalizacji nasypów i ogrodzeń poprzecznie do osi dolin, zapewnienie przepustów tras komunikacyjnych, przecinających dolinki,
  - kształtowanie trwałej szaty roślinnej o funkcji przeciwoerozyjnej, głównie przez zadrzewianie i zalesianie zboczy,
3. W celu ochrony wąwozów ustala się:
  - nienaruszalność roślinności naturalnej, utrwalającej formy erozyjne, dopuszcza się zabiegi pielęgnacyjno-sanitarne,
  - wyłączenie spod użytkowania co najmniej 10-cio metrowej szerokości strefy krawędziowej (ekotonów),
  - zakaz realizacji obiektów kubaturowych i urządzeń budowlanych.
4. Obejmuje się ochroną formy wydmowe o wysokich walorach krajobrazowych, występujące jako efektowne wydmy paraboliczne w miejscowościach Niesiołowice, Graniczna i Bór. Ochrona polega na nienaruszalności roślinności utrwalającej podłoże oraz zakazie realizacji w ich obszarze obiektów kubaturowych i urządzeń budowlanych.
5. W celu ochrony rzek ustala się:
  - zakaz eksploatacji surowców mineralnych z koryt rzek,
  - zakaz usuwania zarośli i zadrzewień łęgowych ze strefy brzegowej rzeki, z wyjątkiem przypadków służących konserwacji i działaniom przeciwpowodziowym,
  - kształtowanie biologicznej obudowy koryt rzek; zadrzewianie brzegów gatunkami drzew i krzewów właściwymi dla fitocenozy łęgowej.
6. W celu ochrony źródeł ustala się:
  - zakaz zmian stosunków wodnych w ich otoczeniu,
  - zakaz zanieczyszczania źródeł i ich otoczenia, obowiązuje likwidacja ognisk zanieczyszczeń,
  - zakaz przekształcania naturalnych warunków wypływu wody ze źródeł,
  - dbałość o swobodny odpływ z nisz źródłiskowych przez systematyczne oczyszczanie ich z liści i gałęzi.
7. Ustala się zakaz zmiany przeznaczenia łąk na użytkowanie rolne i cele budowlane, ograniczenie dotyczy także zalesień.
8. Obejmuje się ochroną zbiorowiska roślinności związanej ze środowiskiem podmokłym, zwłaszcza torfowiska, które tworzą siedliska gatunków roślin oraz zwierząt rzadkich i chronionych. Ochrona polega na konieczności utrzymania odpowiednich stosunków wodnych oraz na zakazie ich niszczenia. Wyłącza się spod odwodnień mokradła w tym torfowiska i podmokłe łąki.
9. W celu ochrony roślinności stepowej ustala się:

- zakaz zaorywania muraw naturalnych oraz niszczenia roślinności ciepłolubnej,
- wyłączenie z zalesień,
- zaleca się rewitalizacja zdegradowanych stref krawędziowych doliny Wisły przez nasadzenia rzadkich gatunków roślinności kserotermicznej i kalcofilnej,

10. Obejmuje się ochroną przed zniszczeniem:

- zadrzewienia półnaturalne łęgowe w dolinach rzek,
- zadrzewienia przywodne, z wyjątkiem tych, które uniemożliwiają niezbędną konserwację koryta rzeki i ochronę przeciwpowodziową,
- zadrzewienia śródpolne, wzbogacające pod względem biocenotycznym krajobraz kulturowy.

11. W celu wzmocnienia ochrony rzek ustala się:

- ochronę zadrzewień i zarośli łęgowych, uzupełnianie i kształtowanie pasmowych zadrzewień brzegów, gatunkami drzew i krzewów typowymi dla fitocenozy łęgowych, szczególnie pobrzeży Białki,
- ochronę naturalnych zespołów roślinnych i zarośli w korycie rzek oraz w dnie doliny, ważnych dla procesu samooczyszczania się wód, a także siedlisk flory i fauny gatunków wodnych i wilgotnych.

12. Ustala się następujące zasady formowania zieleni:

- zakaz likwidacji zieleni mającej znamiona łańcuchów, skupisk zieleni, nakaz uzupełniania drzewostanu alei, szpalerów i innych form zieleni komponowanej,
- ochrona i uzupełnianie naturalnych zadrzewień i zakrzewień wąwozów i krawędzi skarp,
- kształtowanie ciągów szpalerowych i alei wzdłuż dróg publicznych, tras rowerowych i dróg gospodarczych,
- tworzenie pasmowych nasadzeń w granicach obrębów geodezyjnych,
- odtwarzanie zieleni łęgowej w wilgotnych dolinkach strug,
- nasadzenia drzew na terenach siedlisk rolnych i wokół nich.

13. Strefę doliny Wisły, na całej jej długości w gminie, traktuje się jako część projektowanego międzywojewódzkiego Parku Krajobrazowego „Małopolski Przełom Wisły”.

14. Do ochrony rezerwatowej wskazuje się pod nazwą "Złota Góra" - system wąwozów lessowych w Chruślinie.

15. Cenne obiekty przyrody ożywionej i nieożywionej wskazuje się do objęcia indywidualnymi formami ochrony przyrody.

16. 75% obszaru gminy traktuje się jako część planowanego geoparku o nazwie Małopolski Przełom Wisły.

17. Na terenie Wrzelowieckiego Parku Krajobrazowego zakazuje się:

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska;
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem

amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;

- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej lub rybackiej;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
- utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Powyższe zakazy nie dotyczą realizacji inwestycji celu publicznego, w szczególności z zakresu infrastruktury technicznej - telekomunikacyjnej

18. Na terenie Kraśnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu zakazuje się:

- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, remontem lub naprawą urządzeń wodnych (zakaz nie dotyczy terenów, na których wykonywanie prac ziemnych związane jest z koncesją na wydobywanie kopalin ze złóż),
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka,
- likwidowania, naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,
- budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
  - linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych,

- zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2017 r. poz. 1121 i poz. 60) – z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.
- Pierwszy oraz drugi zakaz nie dotyczy wykonywania prac związanych z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2017 r. poz. 1332 i poz. 1529) na terenach:
  - przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego albo
  - co do których wydano ostateczne decyzje o warunkach zabudowy.
- Czwarty zakaz nie dotyczy budowy nowych obiektów budowlanych, które będą uzupełniać lub przylegać do terenów położonych w obrębie jednostek osadniczych w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych (Dz.U. Nr 166, poz. 1612 oraz z 2005 r., Nr 17, poz. 141) pod warunkiem uwzględnienia ich lokalizacji w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub wydania ostatecznych decyzji o warunkach zabudowy

19. W stosunku do pomników przyrody zakazuje się:

- pozyskiwania, niszczenia lub uszkodzenia przedmiotów poddanych ochronie,
- dokonywania wszelkich istotnych zmian w obiekcie,
- niszczenia gleb, palenia ognisk, stosowania środków chemicznych w otoczeniu obiektów,
- umieszczania na obiekcie tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków nie związanych z ochroną przyrody,
- wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości,
- budowy, rozbudowy obiektów budowlanych, linii komunikacyjnych, urządzeń lub instytucji w otoczeniu obiektu.

20. Do statusu rezerwatu przyrody krajobrazowo- florystyczno-leśnego o nazwie "Złota Góra" wskazuje się zalesione wąwozy, położone na gruntach wsi Chruślina, na pograniczu z gminą Opole Lubelskie. Do czasu ustanowienia rezerwatu, w odniesieniu do którego zostaną określone szczegółowe przepisy ustala się zakaz:

- naruszania szaty roślinnej, z wyjątkiem niezbędnych zabiegów określonych planem urządzenia lasu,
- zmieniania stosunków wodnych,
- niszczenia gleby i pozyskiwania kopalin.

21. Do statusu rezerwatu przyrody faunistycznego o nazwie "Wyspy Kaliszańskie" wskazuje się fragment międzywala Wisły, w granicach oznaczonych na rysunku Studium. Podstawą

ochrony są stanowiska rzadkiej fauny, w tym: kolonie lęgowe rybitw i mew, gniazda zimorodków oraz stanowisko słodkowodnych gąbek. Do czasu ustanowienia rezerwatu, w odniesieniu do którego zostaną określone szczegółowe przepisy, ustala się zakaz:

- zmiany stosunków wodnych oraz linii brzegowych koryta i wysp,
- niszczenie roślinności na wyspach,
- zalesienia i zakrzewienia piaszczystych ławic,
- niszczenia gleby i pozyskiwania kopalin,
- polowania, chwytania i zabijania dziko żyjących zwierząt, niszczenie gniazd, wybieranie jaj i piskląt wszystkich gatunków ptaków, wznoszenia budowli hydrotechnicznych i innych urządzeń technicznych.

22. Do statusu użytku ekologicznego pod nazwą "Mazanów" wskazuje się kompleks stawów w Mazanowie, z których część jest ekstensywnie użytkowana, a część, od dawna niezagospodarowana, stanowi ogroblowane torfowisko. Do czasu objęcia obiektu ochroną prawną, to jest skonkretyzowania zasad ochrony ustala się:

- zakaz odprowadzania ścieków do stawów,
- ograniczenie wykaszania trzciny na stawach, szczególnie w okresie lęgowym,
- utrzymanie dotychczasowego ekstensywnego sposobu użytkowania stawów.

23. Do objęcia statusem stanowiska dokumentacyjnego pod nazwą "Piotrawin" wskazuje się profil geologiczny, utworzony przez utwory górnej kredy, znajdujące się w obrębie kamieniołomu, położonego w zboczu przełomowej doliny Wisły, tuż przy północnej granicy gminy. Do czasu objęcia obiektu ochroną prawną, kiedy zostaną sprecyzowane zasady ochrony, obowiązują zakazy eksploatacji złoża, niszczenia gleby i gromadzenia odpadów.

24. Do statusu lasów glebochronnych wskazuje się położone na gruntach Chruśliny i Kolonii Chruślina drzewostany porastające wąwozy lessowe. Ich łączna powierzchnia wynosi 188,37 ha. Szczegółowe sposoby prowadzenia gospodarki leśnej w tych lasach, określi akt uznania ich za ochronne.

25. W celu poprawy jakości powietrza należy:

- ograniczać szkodliwe dla środowiska technologie,
- zmniejszać oddziaływanie obszarów niskiej emisji na środowisko naturalne,
- stworzyć warunki rozwoju dla gazyfikacji gminy (budowa sieci gazowej wysokiego ciśnienia i stacji redukcyjnych, doprowadzenie sieci do miejscowości o zwartej zabudowie),
- likwidować lub modernizować kotłownie tradycyjne (zmiana nośnika energii z węgla np. na gaz),
- poprawiać nawierzchnię dróg,
- wybudować obwodnicę miejscowości Józefów nad Wisłą,
- zwiększyć wykorzystanie energii z alternatywnych źródeł odnawialnych.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

1. W odniesieniu do pojedynczej zabudowy lub usytuowanej kolonijnie na obszarach objętych polityką ochrony lub przekształceń obowiązują zasady dostosowania zagospodarowania do funkcji stref:

- zabudowa istniejąca na obszarach ochrony krajobrazu jest wskazana do adaptacji w granicach siedliska,
- zabudowa istniejąca na obszarze wskazanym do ochrony lub rewitalizacji, w granicach systemu ekologicznego (głównie dotyczy to zabudowy położonej w dnach dolin i na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią), może być adaptowana do amortyzacji, z zachowaniem przepisów odrębnych, w szczególności z zakresu Prawa wodnego, powinna być sukcesywnie przenoszona na inne tereny,
- pozostała zabudowa istniejąca w granicach systemu ekologicznego, ograniczająca prawidłowe funkcjonowanie ekosystemów leśnych, łąkowych (zabudowa w dolnych partiach stoków dolin) jest wskazana do adaptacji i sukcesywnego odgospodarowania (pasma zabudowy ekstensywnej) i przekształceń funkcjonalnych (głównie przez adaptację istniejących siedlisk na funkcje letniskowe),
- zabudowa mieszkaniowa położona w strefach uciążliwości obiektów i urządzeń może być adaptowana pod warunkiem, że jest możliwe zmniejszenie ich uciążliwości przez zastosowanie środków technicznych lub przekształcenie zagospodarowania w otoczeniu budynków mieszkalnych (zadrzewienia i zalesienia).

2. Nadrzędną zasadą obowiązującą w kształtowaniu zabudowy w obszarach osadnictwa wiejskiego, jest sytuowanie nowych budynków w oddaleniu od dna doliny i strefy przy krawędziowej zbocz dolin rzecznych, poza terenami narażonymi na niebezpieczeństwo powodzi i o ograniczonych warunkach posadowienia oraz wykluczenie zabudowy na terenie o wysokim nachyleniu.

3. Wyznacza się tereny rozwojowe miasta Józefów nad Wisłą, których naczelnym zadaniem jest stworzenie możliwości rozbudowy terenów mieszkaniowych dla ośrodka gminnego. Główną zasadą polityki jest kontynuacja struktury przestrzennej miejscowości w nawiązaniu do zwartej układu miasteczka lokacyjnego.

4. Zabudowa terenów przeznaczonych na lokalizację zespołów mieszkaniowych i ich zagospodarowanie jest warunkowane wydzieleniem lokalnego układu ulicznego. Nowe tereny /obszary rozwojowe zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej wyznacza się na południe i północ od terenów zabudowy miasta Józefów nad Wisłą między pasmami zabudowy przydrożnej wsi Kaliszany i Rybitwy.

5. Podstawą wydzielenia nowych terenów mieszkalnictwa jest stan zainwestowania (tereny rolne, lecz nie zagospodarowane jako sady, których kompleksy rozciągają się na północny-wschód od terenów zainwestowania ośrodka) oraz własności (rozdrobione działki prywatne).

6. Ustala się koncentrację terenów „podmiejskich” jako pasm zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej oraz na gruntach wsi Kolczyn w obszarze na zachód od drogi nr 824. Obszary rozwojowe zabudowy umożliwiają tworzenie zasobów mieszkalnictwa w dostosowaniu do

wzrostu liczby mieszkańców ośrodka gminnego przez stworzenie zorganizowanej struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

1. Wyznacza się strefę ochrony konserwatorskiej obejmującą obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa lubelskiego, w której zakłada się bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z działalności inwestycyjnej, gospodarczej i usługowej:

- Dopuszcza się przekształcenia w celu rewaloryzacji w oparciu o badanie interdyscyplinarne i dokumentacje zatwierdzone przez władze konserwatorskie.
- Wszelka działalność inwestycyjna i budowlana na terenie strefy, obejmująca: prace remontowe, modernizacyjne, porządkowe, budowę nowych obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej oraz wycinkę drzew, wymaga uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.
- Szczegółowe warunki i wytyczne konserwatorskie dla ww. działań inwestycyjnych określa służba konserwatorska na etapie ustalania warunków realizacji inwestycji.
- Na obszarze strefy obowiązuje zasada maksymalnego zachowania substancji zabytkowej, utrzymania jej gabarytów, układu przestrzennego, kompozycji zieleni i rzeźby terenu, zasada ta dotyczy również zachowania historycznych podziałów działek.
- Wszelkie działania w obrębie strefy zmierzać winny również w kierunku usunięcia obiektów dysharmonijnych lub ich przekształcenia, zgodnie z uwarunkowaniami konserwatorskimi i walorami kulturowymi otoczenia.
- Wprowadzenie nowej infrastruktury technicznej i inwestycji liniowych (niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania obiektu) jest możliwe pod warunkiem uzyskania zezwolenia LWKZ na prowadzenie prac.
- W strefach objętych ochroną konserwatorską oraz w ich najbliższym sąsiedztwie prace mogące zmienić wygląd i funkcje obiektów wpisanych do rejestru zabytków, sylwetę w panoramach miejscowości, przestonić wgląd na obiekt wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

2. Wyznacza się strefę planistycznej ochrony konserwatorskiej, obejmującą obiekty i obszary zabytkowe ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków, a niewpisane do rejestru zabytków województwa lubelskiego. Na obszarze strefy i w obiektach objętych ochroną konserwatorską, obowiązują następujące zasady:

- utrzymanie historycznych podziałów działek, ewentualne podziały możliwe po uzyskaniu zgody LWKZ,
- w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów (obszarów) zabytkowych zabrania się wznoszenia obiektów o przeskalowanej kubaturze, nie zharmonizowanych z zabytkową substancją o funkcjach kolidujących lub degradujących obiekt zabytkowy,

- na terenach położonych w obrębie strefy zabrania się bez uzgodnienia z LKWZ - wszelkich zmian w zabytkowej strukturze przestrzennej, gabarytach, liniach zabudowy, kompozycji zieleni, wód, rzeźby oraz w ukształtowaniu terenu,
- uwzględnienie uwarunkowań konserwatorskich przy prowadzeniu inwestycji liniowych i infrastruktury technicznej.

3. Wyznacza się strefę planistycznej ochrony konserwatorskiej zabytków archeologicznych, obszar obserwacji archeologicznej (OW), stanowiska archeologiczne, powierzchniowe punkty osadnicze, w obrębie stanowisk archeologicznych, figurujących w Gminnej Ewidencji Zabytków, nie wpisanych do rejestru zabytków województwa. Obowiązują następujące zasady ochrony konserwatorskiej:

- prace ziemne prowadzone w obrębie stanowisk archeologicznych wymagają przeprowadzenia badań archeologicznych w formie nadzoru. Na badania te, należy uzyskać pozwolenie LKWZ. Planowane w obrębie stanowisk archeologicznych zamierzenia inwestycyjne m. in. związane z budową nowych budynków i inwestycji liniowych (drogi, sieci, melioracje, infrastruktura techniczna), w którym towarzyszą prace ziemne i przekształcenia naturalnego ukształtowania terenu - wymagają wcześniejszego uzgodnienia w celu uzyskania zaleceń konserwatorskich dla przedmiotowej inwestycji,
- w przypadku ujawnienia podczas pozostałych, nie nadzorowanych prac ziemnych i budowlanych przedmiotów, które posiadają cechy zabytku archeologicznego (jak fragmenty naczyń glinianych, szklanych, kafli, fragmenty konstrukcji murowanych, drewnianych, wyroby metalowe, znaleziska monetarne, materiały kostne będące pozostałością pochówków, itp.), osoby prowadzące roboty obowiązane są wstrzymać wszelkie prace mogące uszkodzić lub zniszczyć odkryte zabytki, a także zabezpieczyć je oraz miejsce ich odkrycia oraz niezwłocznie zawiadomić Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków lub Burmistrza Józefowa nad Wisłą.

4. Ustala się następujące ogólne zasady, które powinny obowiązywać w zagospodarowaniu terenów:

- ochrona przed zabudową lub innymi formami zainwestowania i zagospodarowania (zielenią wysoka) terenów otwartych w otoczeniu zespołów sakralnych, dworskich, folwarcznych oraz innych obiektów stanowiących o wartości krajobrazu kulturowego gminy,
- ochrona otwarcia widokowych oraz eliminacja form zagospodarowania mogących stanowić bariery widokowe w oglądzie zabytkowych zespołów przez likwidację obiektów dysharmonijnych na przedpolu zabytku i wykluczenie nowych budynków i inwestycji liniowych „przystaniających wgląd” na obiekt zabytkowy,
- formowanie zieleni umożliwiające ekspozycję najcenniejszych elementów widoku a stanowiącej osłonę obiektów szpecących (które nie mogą być zlikwidowane) zlokalizowanych w strefie ekspozycji,

- ochrona przed zabudową - punktów widokowych - celem umożliwienia ekspozycji najcenniejszych wartości krajobrazu, które występuje w obszarze gminy i są dziedzictwem harmonijnej ciągłości krajobrazu kulturowego, dostosowanie formy urządzenia punktów do warunków ich ekspozycji i otaczającego krajobrazu oraz funkcji obsługi ruchu turystycznego,
- „odgospodarowanie” i wykluczenie nowych realizacji obiektów kubaturowych (pasmowej zabudowy) oraz inwestycji liniowych, przysłaniających wgląd i ograniczających powiązania widokowe, likwidacja zadrzewień na osiach widokowych, wprowadzenie elementów zagospodarowania akcentujących tradycję miejsca,
- ochrona dominant krajobrazowych naturalnych i architektonicznych, warunkująca ich „czytelność” w krajobrazie oraz ustalenie form zagospodarowania umożliwiających ich wyeksponowanie. W zakresie dominant naturalnych (kulminacje terenowe) podstawową zasadą jest ochrona przed zainwestowaniem, przekształceniem rzeźby i zmianą warunków ekspozycji, w szczególności wykluczenie nowych obiektów kubaturowych oraz inwestycji liniowych (napowietrzne linie elektroenergetyczne), zakaz naruszania rzeźby terenu przez m.in. eksploatację surowców mineralnych, lokalizację składowisk śmieci,
- odtwarzanie i rewitalizacja wartości kulturowych i widokowych terenów zdegradowanych przez niewłaściwy sposób zagospodarowania i użytkowania, położonych w strefie rehabilitacji lub w bezpośrednim sąsiedztwie zespołów zabytkowych,
- w strefach ekspozycji krajobrazowej jakiegokolwiek projekty zmian istniejącego muszą być poprzedzone ekspertyzą krajobrazową, oceniającą kolizyjność i ew. warunki zagospodarowania w ramach punktów widokowych, otwarć i ciągów widokowych.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego

Wprowadza się zakaz lokalizacji na terenie gminy Józefów nad Wisłą obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

1. Ustala się, że inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym, służące zaspokojeniu potrzeb przede wszystkim mieszkańców gminy Józefów nad Wisłą mogą być zlokalizowane na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub jego zmiany oraz decyzji administracyjnych, podejmowanych zgodnie z procedurą określoną w aktualnych przepisach prawa:

- a) Na terenach mieszkaniowych w formie:
  - obiektów i funkcji celu publicznego, o ile prowadzona w nich działalność nie powoduje znacznego oddziaływania na środowisko,
  - urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,
  - zieleni publicznej jako funkcji uzupełniającej,
- b) Na terenach przemysłowych i dawnych obiektów produkcji i obsługi rolnictwa:

- z wyłączeniem lokalizacji inwestycji, zaliczanych zgodnie z przepisami odrębnymi do mogących zawsze oddziaływać na środowisko i stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii,
- urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,

c) Na terenach odrębnych wydzielonych w formie:

- obiektów i lokali usług publicznych, o ile prowadzona w nich działalność nie powoduje znacznego oddziaływania na środowisko,
- urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,
- urządzonej zieleni publicznej jako funkcji uzupełniającej lub podstawowej (parki, skwery),
- terenów zieleni cmentarnej,
- terenów usług sportu i rekreacji,
- budowy i utrzymania ścieżek rowerowych i turystyczno–rekreacyjnych.

2. Ustalenia dotyczące inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wynikają się z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego, który na terenie gminy Józefów nad Wisłą przewiduje:

- rozbudowę wału przeciwpowodziowego rzeki Wisły w km 0+000 – 4+300 i wału wstecznego rzeki Wyżnicy w km 0+000 – 2+370 w dolinie Józefowskiej
- budowę polderu przeciwpowodziowego w dolinie Wisły na południe od ośrodka gminnego
- budowę sieci szerokopasmowej (obszar całego województwa)

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA

1. W celu rozwiązania problemów komunikacyjnych gminy ustala się następujące kierunki rozwoju:

- budowa obejścia Józefowa nad Wisłą dla drogi wojewódzkiej nr 824,
- modernizacja istniejących tras komunikacyjnych przez utwardzenie nawierzchni dróg publicznych oraz dostosowanie ich parametrów technicznych i geometrii do obowiązujących przepisów,
- rozbudowa dróg publicznych i budowy nowych odcinków dróg,
- rozbudowa sieci wewnętrznych dróg oraz budowy nowych odcinków dróg wiejskich ogólnodostępnych,
- niewielkie przekształcenie układu funkcjonalnego dróg z dostosowaniem do uwarunkowań wynikających z perspektywicznych przekształceń układu komunikacyjnego gminy i w dostosowaniu do aktualnego stanu prawnego;
- budowa obiektów obsługi komunikacji,
- podniesienie sprawności ruchu i bezpieczeństwa pieszych na istniejących w obszarze gminy odcinkach drogi nr 824, przenoszącej transport osobowy i towarowy,
- budowa ścieżek rowerowych.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA:

1. Gospodarka wodna gminy oparta jest o komunalne urządzenia źródłowe i sieci przy założeniu modernizacji wdrażania najnowszych rozwiązań technicznych, z racjonalizacją zużycia wody. Zakłada się konserwację istniejących sieci i urządzeń oraz sukcesywną rozbudowę i modernizację wodociągów.

2. System gospodarki wodnej opiera się na następujących zasadach:

- Przestrzegania wymogów ochrony gleb i wód podziemnych przed zanieczyszczeniem, poprzez ustalone rygory gospodarowania wodą oraz warunki lokalizowania i realizacji inwestycji produkcyjnych i usługowych, zgodnie z procedurami ochrony środowiska,
- Tworzenia zabezpieczeń w sposobie użytkowania i zagospodarowania terenu, umożliwiających prawidłowe pod względem sanitarnym, funkcjonowanie komunalnych ujęć wody, zaopatrujących wodociągi wiejskie,
- Aktywnej ochrony zasobów wodnych gminy, powiązanej z ich powiększeniem, poprzez:
  - ograniczenie jednokierunkowych prac melioracyjnych polegających na odwadnianiu terenu,
  - rozwój małej retencji w zlewniach rzek
- Uzyskania II klasy czystości wód powierzchniowych w obszarze gminy.
- dostosowanie technologii do aktualnego i prognozowanego zapotrzebowania na usługi w zakresie dostawy wody,
- zaopatrzeniu wsi i ośrodka gminnego w wodę z wodociągów zbiorczych i grupowych na bazie istniejących i ew. nowych ujęć w głębszych;
- ochrona ujęć wody.

3. System gospodarki ściekowej opiera się o dwa systemy kanalizacyjne w Kolczynie oraz Mazanowie. Dla pozostałej części gminy, obejmującej oddalone zespoły zabudowy kolonijnej, przysiółki, gospodarstwa rozproszone i małe zakłady - planuje się kanalizację indywidualną - osadnik gnilny i wywóz taborem asenizacyjnym do punktu zlewnego oczyszczalni gminnej. Dla indywidualnej zabudowy bądź zespołów zabudowy zakłada się wdrażanie lokalnych systemów unieszkodliwiania ścieków np. przez realizację oczyszczalni przydomowych.

4. Gospodarkę odpadami realizuje się poprzez punkty selektywnego zbierania odpadów (PSZOK w Mazanowie) z rozdzieleniem na frakcje: papier, metal i plastik, szkło, bio, zmieszane odpady komunalne. Obowiązek segregacji odpadów u źródła, recykling i likwidację dzikich wysypisk, wraz z nakazaniem wzrostem efektywności w tej dziedzinie wynika z przepisów odrębnych oraz Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubelskiego. Odpady nie poddane recyklingowi z terenu Gminy, wywożone są na wysypisko odpadów komunalnych w Bełżycach przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o.

5. Źródłem zaopatrzenia w ciepło winny być wyłącznie paliwa niskoemisyjne, przy założeniu racjonalizacji systemów grzewczych w obiektach istniejących i nowobudowanych.
6. Na obszarze gminy nie jest przewidywana realizacja zorganizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło.
7. Podstawą systemu ciepłowniczego pozostaną lokalne źródła ciepła, opalane paliwem stałym lub gazowym. Projektowany układ sieci gazowej bazuje na istniejącym gazociągu wysokiego ciśnienia DN 700 relacji Rozwadów - Puławy, w ramach rozbudowy systemów średnioprężnych gmin sąsiednich - Opole Lub., Urzędów i Dzierzkowice. Zakłada się układ rozdzielczy w systemie średniego ciśnienia z możliwością wykorzystania gazu do celów socjalno-bytowych i grzewczych, zgodnie z programem gazyfikacji gminy.
8. Zakłada się stopniową zmianę struktury zużycia nośników energii z węgla na gaz ziemny lub zastosowanie innych paliw niskoemisyjnych jako źródeł zaopatrzenia w ciepło.
9. Zachowuje się istniejący układ średniego napięcia SN -15 kV, z dopuszczeniem jego rozbudowy i modernizacji, zgodnie z warunkami technicznymi określonymi przez dysponenta sieci.
10. Przy opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy w miarę potrzeb rezerwować tereny pod budowę nowych stacji transformatorowych 15/04 kV, z uwzględnieniem możliwości dojazdu ciężkim sprzętem. Typ i rodzaj stacji należy dobierać do przewidywanego obciążenia.
11. W miejscu istniejących linii napowietrznych należy projektować stacje transformatorowe słupowe, natomiast stacje wewnętrzne w przypadku dużych mocy i braku napowietrznych linii SN.
12. Adaptuje się istniejące sieci energetyczne niskiego napięcia, która są przede wszystkim w wykonaniu napowietrznym. Ich realizację dopuszcza się również w przyszłości, zaleca się jednak stosowanie głównie linii NN kablowych, tak zasilających jak i oświetleniowych.
13. Zakłada się dalszy rozwój telekomunikacji bezprzewodowej (uwzględniając nowe technologie bezprzewodowe) i budowę na terenie gminy wieżowych stacji telefonii komórkowej różnych operatorów zgodnie z przepisami odrębnymi.
14. Na terenie gminy przewiduje się możliwość:
  - lokalizacji sieci telekomunikacyjnych zarówno w tradycyjnych jak i w nowych technologiach, w tym budowy, rozbudowy i modernizacji infrastruktury światłowodowej,
  - objęcia terenu gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym, połączonym z systemami sieci internetowych: wojewódzkiej i krajowej,
  - rozwoju systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych (przewodowych i bezprzewodowych) stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i w regionie.

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

1. Należy wydzielić w ukształtowanych terenach budowlanych centra usługowe, grupujące usługi podstawowe lub ich część (np. szkoła podstawowa, wiejski ośrodek kultury, sklepy, obiekty sakralne, placówka ochrony zdrowia, placówka pocztowa, urządzone tereny rekreacyjno-sportowe) z dostosowaniem programów do wielkości jednostki wiejskiej i funkcji, którą pełni w strukturze przestrzennej gminy.
2. Należy modernizować i przekształcać bazę infrastruktury społecznej oraz rozbudowywać infrastrukturę komunalną, z uwzględnieniem ilościowego wzrostu ludności w Józefowie nad Wisłą i ośrodkach lokalnych oraz jakościowego rozwoju gminy, szczególnie w zakresie:
  - usług publicznych (kultury, ochrony zdrowia i opieki społecznej, oświaty itp.)
  - wyposażenia w sieć i urządzenia komunalne,
  - mieszkalnictwa,
3. Należy modernizować i rozbudowywać bazę dydaktyczno-rekreacyjną szkół podstawowych stosownie do potrzeb programowych.
4. Należy adaptować dawne obiekty szkolne w Nieszawie oraz Prawnie na funkcje kulturalno-oświatowe, opieki społecznej lub turystyki.
5. Należy adaptować i rozbudowywać ośrodki zdrowia w Józefowie nad Wisłą i Boiskach Starych oraz dążyć do zwiększenia liczby placówek.
6. Należy adaptować istniejące placówki kultury.
7. Należy adaptować istniejące placówki pocztowe w Józefowie nad Wisłą oraz dążyć do zwiększenia sieci placówek łączności.
8. Należy adaptować istniejące obiekty wielofunkcyjne Ochotniczej Straży Pożarnej - Boiska St., Basonia, Owczarnia, Chruślanki Józefowskie, Mazanów, Kol. Kaliszany, Wólka Kolczyńska, Chruślina, Chruślina Maz., Spławy, Studniska.
9. Należy adaptować obiekty administracji publicznej.
10. Należy poszerzać program usług kultury i sportu.

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

1. Dla lokalizacji inwestycji z zakresu energetyki odnawialnej o mocy przekraczającej 100kW ustala się:
  - zagospodarowanie terenu powinno nastąpić z poszanowaniem zasad ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju, a także ochrony krajobrazu, środowiska oraz nie może powodować przekroczeń standardów jakości środowiska (w tym znaczącego pogorszenia stanu jakości powietrza);
  - planowane inwestycje nie będą powodować uciążliwości na położonych w sąsiedztwie terenach zabudowy mieszkaniowej, usługowej i innych, czy też

stwarzać zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, w rozumieniu przepisów regulujących ochronę środowiska;

- przyłączenie planowanych obiektów do istniejących sieci może nastąpić na podstawie umowy z dysponentem sieci po spełnieniu warunków technicznych przyłączenia.

2. Rozmieszczanie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW (z wyłączeniem elektrowni wodnych w dolinach rzek) przewiduje się na terenach:

- aktywności gospodarczej (przemysłowe, bazy, składy, magazyny),
- infrastruktury i obsługi komunikacji samochodowej, w tym także w obrębie terenów przeznaczonych pod lokalizację obiektów stanowiących budowle i budynki użyteczności publicznej.

3. Wyznacza się obszar potencjalnego rozmieszczenia farm/elektrowni fotowoltaicznych w Mazanowie Krasnem jako: tereny rolne z dopuszczeniem rozmieszczenia urządzeń fotowoltaiki wytwarzających energię z odnawialnych źródeł o mocy przekraczającej 100 kW ze strefą ochronną

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

1. Na terenie gminy wyklucza się lokalizację przedsięwzięć zaliczanych zgodnie z przepisami odrębnymi do mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

2. Zakazuje się lokalizowania inwestycji zaliczonych do przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, za wyjątkiem inwestycji, dla których opracowana ocena oddziaływania na środowisko, ze szczególnym uwzględnieniem oddziaływania na wody podziemne, nie wykazała możliwości zanieczyszczenia wód podziemnych zaliczonych do zbiornika lub ograniczenia ich zasobów.

3. Na terenie obszaru potencjalnego rozmieszczenia farm/elektrowni fotowoltaicznych w Mazanowie Krasnem dopuszcza się lokalizację przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

1. Należy chronić przed zmianą użytkowania rolnego gleb o najwyższej bonitacji i przydatnych do produkcji rolnej, z wyłączeniem terenów wskazanych w planie miejscowym na cele nierolnicze.

2. Należy poprawiać stan i rozwój infrastruktury wiejskiej takiej jak drogi gminne i dojazdowe do pól.

3. Zakazuje się lokalizacji na terenach rolnych obiektów budowlanych, z wyjątkiem obiektów służących do magazynowania i przechowywania owoców, warzyw i innych produktów rolnych, w tym: budynków chłodni i innych związanych z tą funkcją, a także obiektów inwestycji celu publicznego z zakresu infrastruktury technicznej -telekomunikacyjnej oraz urządzeń fotowoltaiki. Na terenach objętych ochroną przyrodniczą i konserwatorską budowle

infrastruktury technicznej winny posiadać formę i kolorystykę dostosowaną do otoczenia (maskowanie). Poza funkcjami rolnymi dopuszcza się ekologiczne - zadrzewienia oraz techniczne - drogi i liniowe urządzenia infrastruktury;

4. Ustala się zakaz zmiany przeznaczenia łąk i pastwisk na cele budowlane, a także na formy użytkowania kolidujące z funkcją ekologiczną i gospodarczą, w szczególności zakaz ten dotyczy terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi. Nie dotyczy lokalizacji na terenach łąk i pastwisk, poza obszarami narażonymi na niebezpieczeństwo powodzi, inwestycji celu publicznego z zakresu infrastruktury technicznej – telekomunikacyjnej.

5. Zakazuje się na terenach upraw sadowniczych lokalizacji obiektów budowlanych, z wyjątkiem obiektów służących do magazynowania i przechowywania owoców, warzyw i innych płodów rolnych, w tym budynków chłodni i innych związanych z tą funkcją, a także obiektów inwestycji celu publicznego z zakresu infrastruktury technicznej - telekomunikacyjnej. Na terenach objętych ochroną przyrodniczą i konserwatorską budowlę infrastruktury technicznej winny posiadać formę i kolorystykę dostosowaną do otoczenia (maskowanie).

6. Główną koncentrację funkcji obsługi rolnictwa przewiduje się w miejscowościach: Kolczyn, na terenie położonym w obrębie wsi Owczarnia, Mazanów-Krasne, Prawnie - w oparciu o modernizację i przekształcenia istniejących baz, z uwzględnieniem nowych potrzeb inwestorów i producentów płodów rolnych.

7. Zakazuje się przeznaczenia terenów leśnych na nieleśne z wyłączeniem terenów wskazanych na ten cel.

8. Na terenach leśnych wyklucza się lokalizację grodzień oraz zabudowy kubaturowej poza obiektami służącymi obsłudze gospodarki leśnej i urządzeniami turystyki.

9. Dopuszcza się, na warunkach określonych w planie, przystosowanie lasów nie będących ochronnymi do ograniczonej względami przyrodniczymi penetracji pieszej, rowerowej i konnej, wykorzystując w tym celu istniejący układ dróg i duktów leśnych oraz polany śródleśne, z możliwością realizacji zadaszeń, węzłów sanitarnych, pól biwakowych itp. strefy okrajkowej.

10. Nakazuje się ochronę strefy brzegowej lasów, ich warunków siedliskowych poprzez ustalenie warunków zagospodarowania:

- w ekotonach o szerokości do 30 m od lasu:
- zakaz lokalizacji obiektów wielokubatorowych (o gabarytach określonych w planie miejscowym),
- zakaz lokalizacji obiektów i przedsięwzięć destabilizujących stosunki wodne obszarów leśnych.

11. Nakazuje się lokalizację pozostałych obiektów budowlanych w minimalnej odległości od lasu określonej w przepisach odrębnych.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

1. Na terenie gminy wyznaczony został obszar rewitalizacji I – Józefów nad Wisłą oraz 3 podobszary:
  - Podobszar rewitalizacji I – Kaliszany Kolonia, Stare Kaliszany, Łopoczno.
  - Podobszar rewitalizacji II – Mazanów .
  - Podobszar rewitalizacji III – Stare Boiska.
2. Obowiązuje rekultywacja wyrobisk, po wydobyciu złóż surowców mineralnych, na podstawie przepisów z zakresu ochrony gruntów rolnych i leśnych, zgodnie z warunkami decyzji administracyjnej w sprawie rekultywacji i zagospodarowania ww. gruntów.
3. Preferowane kierunki rekultywacji terenów poeksploatacyjnych:
  - położonych w systemie przyrodniczym gminy i jego bezpośrednim sąsiedztwie: leśne, rolne, wodne (stawy rybne, zbiorniki retencyjne) lub rekreacyjno-sportowe,
  - na pozostałych obszarach: rolne, leśne.
4. Dopuszcza się rekultywację i zagospodarowanie ww. terenów na funkcje produkcyjne z zachowaniem przepisów odrębnych.
5. Wyznacza się do rekultywacji przez zalesienie suche wyrobiska poeksploatacyjne w miejscowościach: Kolczyn, Wólka Kolczyńska, Bór, Studnisko, Graniczna Mała, Kolonia Wałowice i Prawno.
6. Do działań w sferze rekultywacji wskazuje się także wody otwarte posiadające obecnie stopień zanieczyszczeń obniżający ich przydatność dla celów rekreacyjnych i gospodarczych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SUIKZP Gminy Józefów nad Wisłą

9. Spójność z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym i regionalnym

Strategia Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030 została napisana z zachowaniem spójności z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi na szczeblu krajowym oraz regionalnym, w szczególności z:

- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030.
- Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030).
- Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego do roku 2030.

Pod uwagę wzięto również dokumenty europejskie tak, aby umożliwić pozyskiwanie środków w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027.

Tabela 9. Zgodność celów strategicznych i operacyjnych Strategii z celami i priorytetami dokumentów krajowych i regionalnych

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030		Cel strategiczny 1. Wzrost atrakcyjności wewnętrznej gminy, poprzez rozwój potencjału obszarów społecznych wpływających na życie mieszkańców						Cel strategiczny 2. Wzrost atrakcyjności przestrzennej gminy poprzez rozwój potencjału turystycznego oraz systemu komunikacji			Cel strategiczny 3. Wzrost atrakcyjności gospodarczej gminy poprzez rozwój potencjału inwestycyjnego oraz poprawę sytuacji na rynku pracy			
Cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030		Cel operacyjny 1.1	Cel operacyjny 1.2	Cel operacyjny 1.3	Cel operacyjny 1.4	Cel operacyjny 1.5	Cel operacyjny 1.6	Cel operacyjny 2.1	Cel operacyjny 2.2	Cel operacyjny 2.3	Cel operacyjny 3.1	Cel operacyjny 3.2	Cel operacyjny 3.3	
Cele i priorytety dokumentów krajowych i regionalnych														
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo			+	+			+	+		+	+	+	
	1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych			+				+			+	+		
	1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów	+		+	+			+		+	+			
	2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego		+		+			+				+	+	
	2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym										+		+	
	2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach											+		+
	3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz			+										

	zarządzania rozwojem													
	3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym												+	
	3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych												+	
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną												+	
	II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
	III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu												+	
Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego	1.1. Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych												+	
	1.2. Rozwój przedsiębiorczości wykorzystującej surowce rolne												+	
	1.3. Rozwój współpracy w sektorze rolno-spożywczym												+	
	1.4. Umacnianie marki lubelskich produktów żywnościowych												+	
	2.1. Zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej												+	
	2.3. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich	+											+	
	2.4. Ochrona walorów środowiska												+	
	3.1. Wspieranie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw													+
	3.2. Wspieranie konkurencyjności i													+

innowacyjności przedsiębiorstw													
3.3. Promocja i rozwój usług prozdrowotnych, uzdrowiskowych oraz gospodarki senioralnej	+												
3.4 Innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych, rozwój sportu i usług wolnego czasu	+			+		+							+
4.1 Rozwijanie kapitału ludzkiego	+	+	+			+						+	
4.2 Poprawa jakości świadczenia usług zdrowotnych	+												
4.3 Włączenie i integracja społeczna	+					+							
4.5 Bezpieczeństwo publiczne						+			+				
4.6 Wspieranie oddolnych inicjatyw i poprawa efektywności zarządzania					+		+				+		

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą jest również zgodna ze specjalistycznymi dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym oraz regionalnym takimi jak: Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do roku 2030, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa, Rybactwa 2030, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030, Program Ochrony Środowiska Województwa Lubelskiego na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027, Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Lubelskiego na lata 2023-2024 oraz Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubelskiego 2028. Ponadto Strategia jest również zgodna z dokumentami związanymi z gospodarką wodną tj. Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Planem zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły oraz Planem przeciwdziałania skutkom suszy.

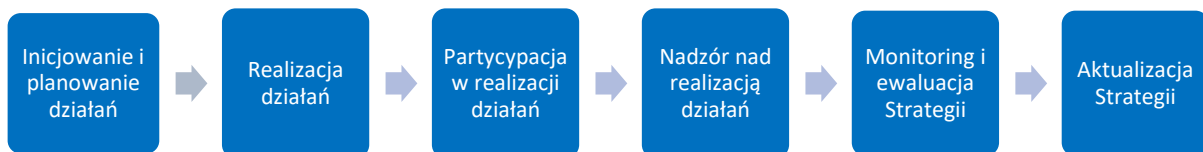
10. System realizacji i wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Kolejnym wymaganym elementem Strategii jest opisanie systemu jej realizacji. Polega on na określeniu głównych procesów wdrażania dokumentu oraz stron w nich uczestniczących. System realizacji Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030 składa się zatem z dwóch przenikających się wzajemnie i równie ważnych elementów.

Pierwszy z nich to procesy, które będą toczyły się na różnych etapach wdrażania Strategii. Są to:

1. Inicjowanie i planowanie działań – polega na zaplanowaniu projektów i działań przyczyniających się do realizacji wyznaczonych celów. W tym procesie konieczne jest również wyznaczenie podmiotów odpowiedzialnych za wdrażanie tych działań.
2. Realizacja działań – polega na realizacji oraz koordynacji zaplanowanych wcześniej projektów oraz działań.
3. Partycypacja w realizacji działań – polega na umożliwieniu szerokiego uczestnictwa w zaplanowanych projektach oraz działaniach m.in. poprzez proces konsultacji społecznych.
4. Nadzór nad realizacją działań – polega na kontroli postępów w realizacji zaplanowanych projektów oraz działań jak również kontroli realizacji celów Strategii.
5. Monitoring i ewaluacja Strategii – polega na przeprowadzeniu oceny wyników realizacji zaplanowanych projektów oraz działań jak również ocenie poziomu wdrażania celów Strategii.
6. Aktualizacja Strategii – polega na zgłaszaniu i wprowadzaniu zmian do Strategii, które wynikają ze zmiennych wewnętrznych oraz zewnętrznych pojawiających się w okresie jej wdrażania.

Rysunek 2. Procesy systemu realizacji Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030

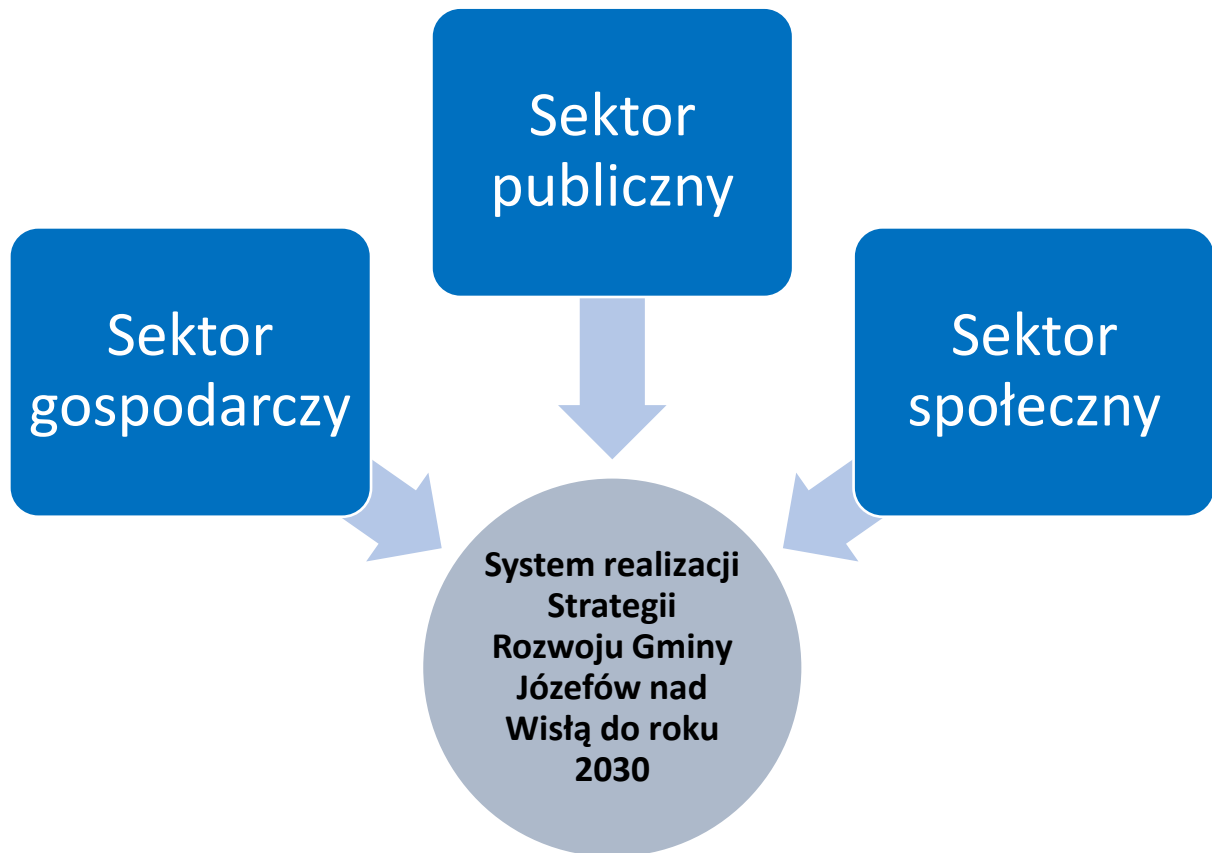

Źródło: Opracowanie własne

Następnym elementem systemu realizacji Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą jest określenie głównych uczestników opisanych wcześniej procesów. Aby system ten mógł być uznany za kompletny oraz zapewniający kompleksowe spojrzenie należy zapewnić w nim udział przedstawicieli trzech sektorów:

1. Sektor publiczny – Burmistrz Józefowa nad Wisłą, Rada Miejska w Józefowie nad Wisłą, Urząd Miasta Józefów nad Wisłą, sołectwa oraz pozostałe jednostki organizacyjne gminy oraz instytucje publiczne funkcjonujące na jej terenie.
2. Sektor gospodarczy – przedsiębiorcy oraz organizacje otoczenia biznesu działające na terenie gminy.
3. Sektor społeczny – mieszkańcy gminy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni oraz pozostałe osoby publiczne.

Rysunek 3. Główni uczestnicy systemu realizacji Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030

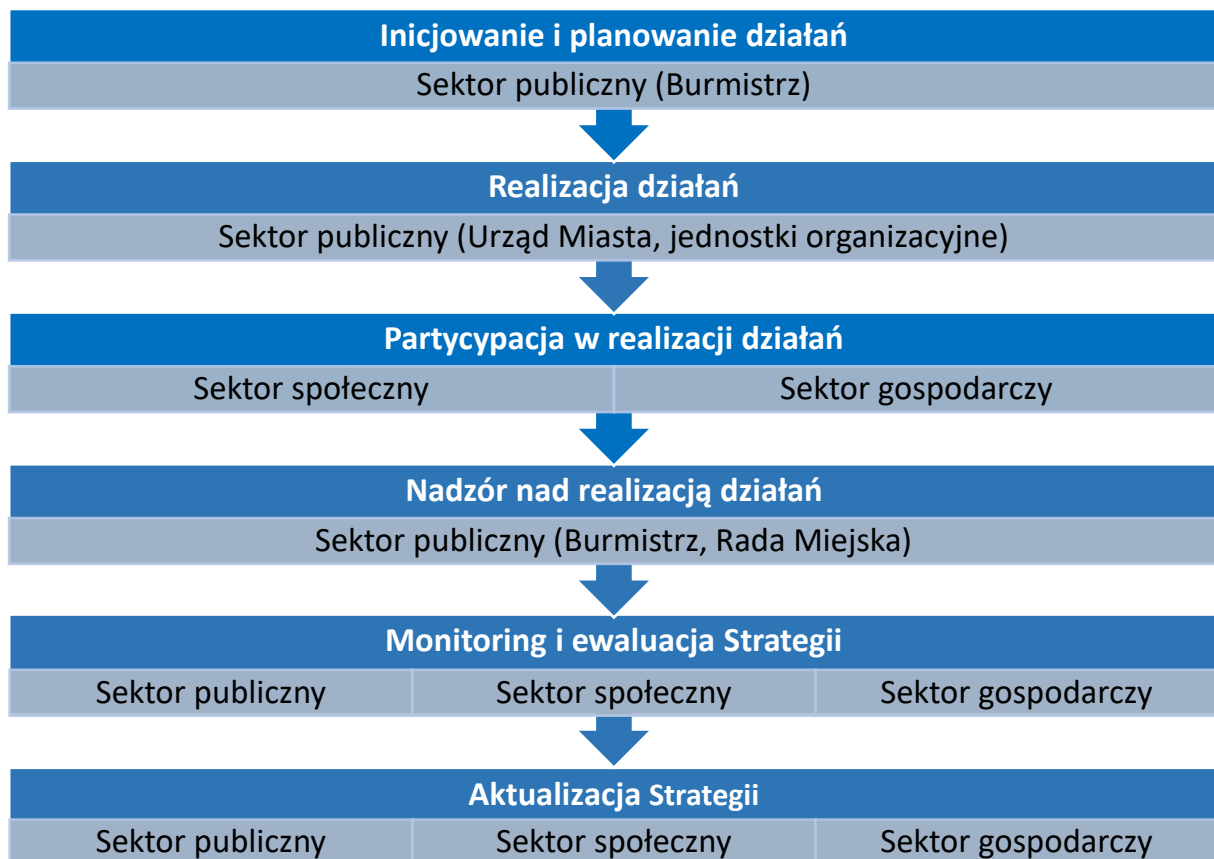

Źródło: Opracowanie własne

Etapem kończącym opis systemu realizacji Strategii jest połączenie dwóch opisanych powyżej elementów, z których system ten się składa. Należy zatem przypisać uczestników do poszczególnych procesów.

W tym zakresie zdecydowanie największy ciężar położony zostanie na sektor publiczny, który bierze udział oraz jest głównym odpowiedzialnym za procesy inicjowania, planowania, realizacji, nadzoru, monitoringu, ewaluacji oraz aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030. Aby te procesy mogły jednak działać prawidłowo i być prowadzone w sposób obiektywny, niezbędnym jest zaangażowanie w nie przedstawicieli sektora społecznego oraz gospodarczego. Zaangażowanie to może mieć różne formy oraz różny stopień intensywności jednak należy o nim pamiętać na każdym etapie wdrażania Strategii. Te dwa sektory są również głównymi uczestnikami procesu partycypacji, którego celem jest właśnie umożliwienie im odniesienia się do dokumentu.

Rysunek 4. System realizacji Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030

Źródło: Opracowanie własne

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Za dokumenty wykonawcze w rozumieniu realizacji Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030 uznaje się obligatoryjne lub fakultatywne plany, programy oraz inne dokumenty strategiczne stworzone na potrzeby funkcjonowania gminy. W momencie uchwalenia Strategia staje się dla nich dokumentem nadrzędnym, w związku z czym, aby zapewnić ich spójność z jej zapisami niezbędna jest:

1. Aktualizacja obowiązujących obecnie dokumentów tak, aby nie były one sprzeczne z zapisami Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030.
2. Zapewnienie pełnej zgodności nowopowstających dokumentów ze Strategią Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030, przy jednoczesnym zapewnieniu ich zgodności z wytycznymi i dokumentami na szczeblach: regionalnym i krajowym.

W celu ułatwienia powyższych procesów przeanalizowany został stan aktualności dokumentów wykonawczych w Gminie Józefów nad Wisłą, po czym sporządzane zostały rekomendacje.

Tabela 10. Aktualność dokumentów wykonawczych w Gminie Józefów nad Wisłą

Obszar tematyczny	Dokumenty na poziomie lokalnym	Stan dokumentu w Gminie Józefów nad Wisłą
Planowanie przestrzenne	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy	Obowiązuje dokument z 2021 roku. Jest on zgodny ze Strategią.
Rewitalizacja	Gminny Program Rewitalizacji	Prace nad dokumentem trwają od 2017 roku, jednak nie został on jeszcze przyjęty. Należy doprowadzić do zakończenia procesu oraz zapewnić spójność ze Strategią.
Ochrona środowiska	Gminny Program Ochrony Środowiska	Obowiązuje dokument na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026. Program jest zgodny ze Strategią.
	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej	Obowiązuje dokument na lata 2015-2023. Należy rozważyć aktualizację lub opracowanie nowego dokumentu na następny okres.
	Miejski Plan Adaptacji do Zmian Klimatu	Brak dokumentu. Zalecane jest jego sporządzenie.
Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego	Gminny Program Opieki nad Zabytkami	Obowiązuje dokument na lata 2020-2023. Należy rozważyć aktualizację lub opracowanie nowego na następny okres.
Transport	Strategia Rozwoju Elektromobilności	Brak dokumentu. Należy rozważyć jego sporządzenie.
Polityka społeczna	Lokalny Plan Rozwoju Ekonomii Społecznej	Obowiązuje dokument na lata 2017-2024. Należy rozważyć aktualizację w następnym roku lub opracowanie nowego dokumentu.
	Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi	Dokument przyjmowany każdego roku. Należy na bieżąco uwzględniać w nim zapisy Strategii.

	Gminny Program przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie	Obowiązuje dokument na lata 2017-2021. Wymagana aktualizacja lub opracowanie nowego na następny okres.
Finanse	Budżet gminy	Dokument przyjmowany corocznie w związku z czym regularnie aktualizowany. Należy na bieżąco uwzględniać w nim zadania realizowane na potrzeby osiągnięcia celów Strategii
	Wieloletnia Prognoza Finansowa	Dokument regularnie aktualizowany. Należy na bieżąco uwzględniać w nim zadania realizowane na potrzeby osiągnięcia celów Strategii

Źródło: Opracowanie własne

11. Monitoring i ewaluacja strategii

Podstawą systemu oceny jakości i efektywności działań podejmowanych w ramach Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030 są dwa procesy: monitoring oraz ewaluacja.

Pierwszy proces polega na każdorocznym sporządzeniu przez odpowiednią komórkę organizacyjną Urzędu Miasta Józefów nad Wisłą raportów z realizacji wskaźników przyjętych i opisanych w rozdziale 6 niniejszego dokumentu. Raporty te powinny opisywać w jaki sposób dzięki realizowanym działaniom zmieniają się aktualne wartości wskaźników w stosunku do ich określonych wartości bazowych.

Drugim niezbędnym procesem jest ewaluacja Strategii. Od monitoringu odróżnia się długofalowym charakterem, jak również tym, że poza rezultatami działań opisuje również stosunek nakładów pracy do uzyskanych efektów. Ewaluacja przeprowadzona powinna zostać na trzech etapach wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030:

1. Ewaluacja ex-ante – powinna zostać sporządzona przed rozpoczęciem okresu realizacji Strategii.
2. Ewaluacja mid-term – powinna zostać sporządzona w połowie okresu realizacji Strategii.
3. Ewaluacja ex-post – powinna zostać sporządzona po zakończeniu okresu realizacji Strategii.

Szczegółowym celem ewaluacji ex-ante jest uzyskanie odpowiedzi na pytanie, czy efektem zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030 działań będą

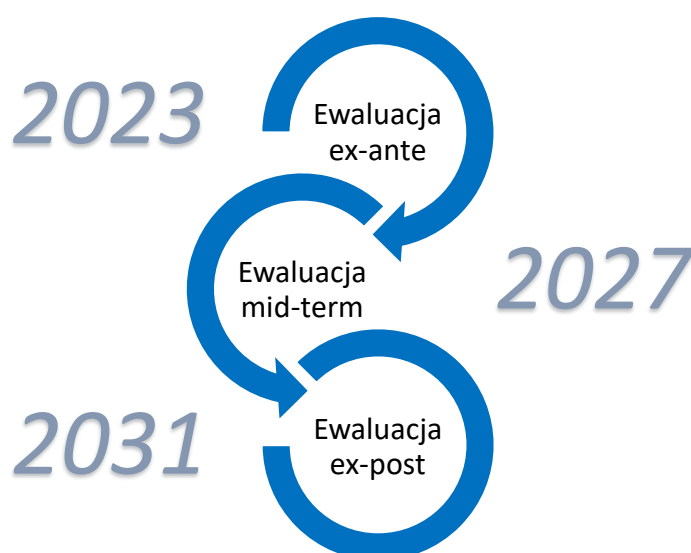
założone w niej rezultaty oraz, czy zaplanowane zasoby oraz instrumenty zostały odpowiednio do nich dobrane. W tym celu przeanalizowane muszą zostać cztery kryteria:

- Trafność celów strategicznych, operacyjnych oraz kierunków działań w stosunku do zidentyfikowanych problemów gminy oraz wyzwań przed nią stojących.
- Przewidywana skuteczność zaplanowanych działań w relacji do wyznaczonych celów, jak również przewidywana skuteczność metod ich wdrażania oraz możliwość zabezpieczenia odpowiednich zasobów.
- Przewidywana efektywność dostępnych i zaplanowanych zasobów.
- Spójność wewnątrz (spójność celów z działaniami) oraz zewnętrzna (spójność między założeniami Strategii, a dokumentami szczebla regionalnego oraz krajowego) Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030.

W połowie okresu realizacji Strategii, a więc około roku 2027, przeprowadzona powinna zostać ewaluacja mid-term polegająca na sprawdzeniu osiągniętych do tego czasu postępów oraz ocenie dalszej trafności zaplanowanych działań w stosunku do zmieniających się uwarunkowań. Podstawę dla niej stanowić powinny coroczne raporty z monitoringu realizacji wskaźników.

Ostatnim etapem ewaluacji Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą będzie ewaluacja ex-post, która sporządzona powinna zostać po 2030 roku. Jej celem będzie podsumowanie wszystkich przeprowadzonych działań oraz nakładów pracy włożonych w ramach Strategii w całym okresie jej realizacji. Dodatkowym aspektem ewaluacji ex-post jest ocena stopnia spełnienia się wizji Gminy Józefów nad Wisłą zaprezentowanej w rozdziale 4.

Rysunek 5. Proces ewaluacji Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030

Źródło: Opracowanie własne

12. Ramy finansowej i źródła finansowania

Aby zrealizować działania zaplanowane w Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030 konieczne jest zapewnienie im odpowiedniego finansowania. Najważniejszym i podstawowym źródłem finansowym będą dochody budżetowe, zarówno własne jak i te, pochodzące ze środków państwowych, jak dotacje celowe i subwencje ogólne. Rosnące z roku na rok dochody budżetu Gminy Józefów nad Wisłą pozwalają patrzeć optymistycznie na możliwości finansowe w zakresie realizacji wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych.

Poza budżetem gminy drugim najważniejszym źródłem środków finansowych na potrzeby realizacji Strategii będą te, pozyskiwane z Unii Europejskiej w perspektywie finansowej 2021-2027. W momencie pisania niniejszego dokumentu poszczególne Instytucje Zarządzające Programami Operacyjnymi na poziomie krajowym jak i regionalnym przygotowują się do ogłaszania pierwszych konkursów. Umożliwią one pozyskiwanie dofinansowania w ramach:

- Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027 (FEL) – następca Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020. Ten program stanowił będzie najważniejsze źródło dofinansowania działań zarówno dla samej gminy jak i jej mieszkańców. Beneficjenci wnioskować będą mogli o dofinansowanie dla projektów z bardzo szerokiego spektrum obszarów zarówno inwestycyjnych jak i tzw. „miękkich”. Na FEL dedykowane są środki w kwocie ponad 2,4 mld euro, z czego ok. 1,7 mld pochodzić będzie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a ok. 700 mln z Europejskiego Funduszu Społecznego+.
- Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW) – Następca Programu Operacyjnego Polska Wschodnia. Program obejmuje swoim wsparciem 6 województw ze wschodu kraju: Lubelskie, Podlaskie, Podkarpackie, Świętokrzyskie, Warmińsko-Mazurskie oraz część Mazowieckiego. Celem programu jest wsparcie rozwoju biznesu, transportu, ochrony środowiska, turystyki oraz inwestycji w sieci energetyczne. Całkowity budżet programu to 12,3 mld zł.
- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS) – następca Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Jego celem jest bezpieczeństwo energetyczne kraju oraz rozwój takich obszarów jak odnawialne źródła energii, ekologiczny transport, ochrona środowiska jak również ochrona zdrowia oraz ochrona dziedzictwa kulturowego. Całkowity budżet programu to 113,4 mld zł.
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) – następca Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój. Celem programu jest wsparcie usług z zakresu edukacji oraz zdrowia, jak również poprawa sytuacji ludzi na rynku pracy oraz wsparcie rodzin i osób z niepełnosprawnościami. Całkowity budżet programu to 18,8 mld zł.
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) – następca Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój. Celem programu jest wspierania projektów

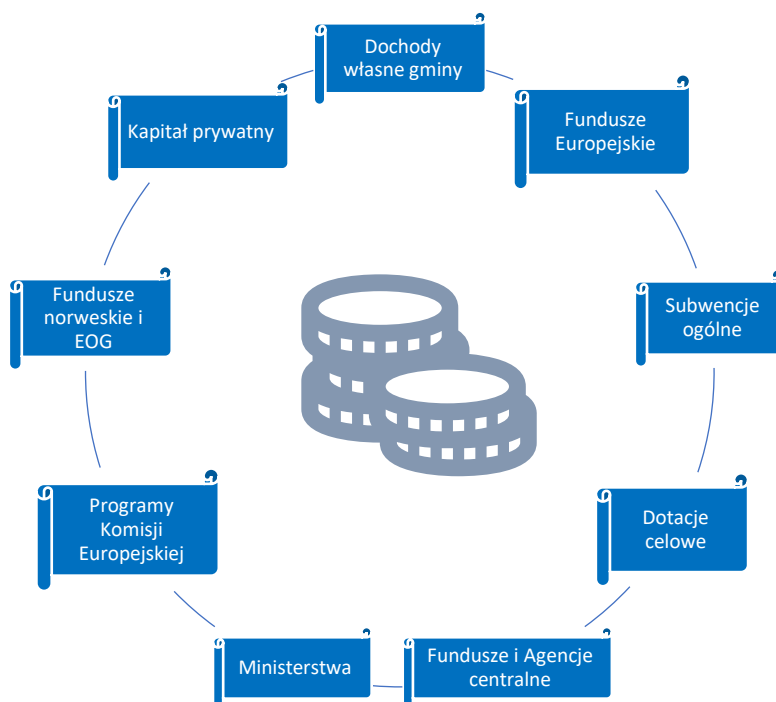
badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz zwiększających konkurencyjność gospodarki krajowej. Całkowity budżet programu to 37,1 mld zł.

- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) – następca Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa. Celem programu są projekty z zakresu cyfryzacji takiej jak szerokopasmowy Internet, e-usługi oraz cyberbezpieczeństwo. Dodatkowo kładzie nacisk na zwiększenie kompetencji cyfrowych mieszkańców. Całkowity budżet programu to 9,2 mld zł.

Ponadto w perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2021-2027 funkcjonowały będą jeszcze takie programy jak Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową (wsparcie dla najuboższych), Fundusze Europejskie dla Rybactwa, Fundusze Europejskie na Migracje, Granice i Bezpieczeństwo, Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich oraz programy współpracy transgranicznej Interreg, z których szczególnie istotne znaczenie będą miały Interreg NEXT Polska-Ukraina 2021-2027, Interreg Region Morza Bałtyckiego oraz Interreg Europa Środkowa.

Źródłami finansowania działań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030 mogą być dodatkowo programy zarządzane bezpośrednio przez Komisję Europejską, pożyczki bankowe, kapitał prywatny, środki ministerialne, nieunijne środki zewnętrzne (Mechanizm Finansowy EOG, Norweski Fundusz Finansowy) oraz środki zarządzane przez centralne agencje takie jak: Narodowy Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, czy Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych lub Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Rysunek 6. Ramy finansowe Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030

Źródło: Opracowanie własne

Poszczególne cele strategiczne oraz operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030 mogą być dodatkowo przypisane do poszczególnych Programów Operacyjnych w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2021-2027.

Tabela 11. Zestawienie celów strategicznych oraz operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą z Programami Operacyjnymi UE 2021-2027

Cel strategiczny	Gmina atrakcyjna przestrzennie						Gmina atrakcyjna turystycznie i gospodarczo			Gmina atrakcyjna dla mieszkańców		
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3
Fundusze Europejskie dla Lubelskiego	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej							+	+	+	+		+
Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko							+	+	+	+	+	+
Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki										+		+
Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego	+	+	+	+								
Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy			+									

Źródło: Opracowanie własne

13. Partycypacja społeczna w procesie przygotowania strategii

Podczas prac nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030 zastosowanie miała zasada partycypacji społecznej, której głównym założeniem jest umożliwienie jak najszerszego uczestnictwa w tym procesie przedstawicieli zainteresowanych partnerów społeczno-gospodarczych.

Na wstępnym etapie tworzenia dokumentu zorganizowane zostało spotkanie konsultacyjne z przedstawicielami Gminy Józefów nad Wisłą. Poprzez omówienie największych wyzwań czekających na gminę, otwierających się przed nią szans oraz jej najważniejszych silnych i mocnych stron, wypracowane zostały podstawowe założenia Analizy SWOT, wizji, celów strategicznych, celów operacyjnych oraz kierunków działań.

Po przygotowaniu projektu Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030 przystąpiono do przeprowadzenia otwartych konsultacji społecznych zgodnych z zapisami ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym. Trwały one 35 dni i dały szansę na zgłoszenie uwag wszystkim mieszkańcom gminy, podmiotom funkcjonującym na jej terytorium jak również gminom sąsiednim oraz zainteresowanym instytucjom publicznym.

Na ostatnim etapie prac nad Strategią podlegać ona będzie opiniowaniu przez instytucje szczebla wojewódzkiego tj. Zarząd Województwa Lubelskiego, który oceni jej zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego oraz przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Lublinie oraz Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektorat Sanitarny, które ocenią oddziaływanie Strategii na środowisko przyrodnicze.

Po uzyskaniu pozytywnych opinii od wyżej opisanych instytucji Strategia Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą zostanie przedłożona do przyjęcia przez Radę Miejską w Józefowie nad Wisłą.

Spis tabel

Tabela 1. Analiza SWOT Gminy Józefów nad Wisłą	9
Tabela 2. Cele operacyjne oraz kierunki działań w ramach Celu strategicznego 1	12
Tabela 3. Cele operacyjne oraz kierunki działań w ramach Celu strategicznego 2	15
Tabela 4. Cele operacyjne oraz kierunki działań w ramach Celu strategicznego 3	17
Tabela 5. Wskaźniki rozwojowe przypisane do celów operacyjnych w ramach Celu Strategicznego 1	18
Tabela 6. Wskaźniki rozwojowe przypisane do celów operacyjnych w ramach Celu Strategicznego 2	19
Tabela 7. Wskaźniki rozwojowe przypisane do celów operacyjnych w ramach Celu Strategicznego 3	20
Tabela 8. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania polityki przestrzennej Gminy Józefów nad Wisłą	32
Tabela 9. Zgodność celów strategicznych i operacyjnych Strategii z celami i priorytetami dokumentów krajowych i regionalnych	49
Tabela 10. Aktualność dokumentów wykonawczych w Gminie Józefów nad Wisłą.....	55
Tabela 11. Zestawienie celów strategicznych oraz operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą z Programami Operacyjnymi UE 2021-2027.....	60

Spis rysunków

Rysunek 1. Cele strategiczne oraz operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030	11
Rysunek 2. Procesy systemu realizacji Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030	52
Rysunek 3. Główni uczestnicy systemu realizacji Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030	53
Rysunek 4. System realizacji Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030	54
Rysunek 5. Proces ewaluacji Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030.....	57
Rysunek 6. Ramy finansowe Strategii Rozwoju Gminy Józefów nad Wisłą do roku 2030	59

Spis map

Mapa 1. Gmina Józefów nad Wisłą.....	21
Mapa 2. Gminy Województwa Lubelskiego zagrożone trwałą marginalizacją	22
Mapa 3. Obszar Strategicznej Interwencji Powiśle	24
Mapa 4. Proponowane obszary rewitalizacji w Gminie Józefów nad Wisłą	26
Mapa 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Województwa Lubelskiego	27
Mapa 6. Sieć powiązań przyrodniczych Gminy Józefów nad Wisłą	28
Mapa 7. Sieć powiązań infrastrukturalnych Gminy Józefów nad Wisłą	29
Mapa 8. Sieć powiązań społeczno-gospodarczych Gminy Józefów nad Wisłą	30
Mapa 9. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Józefów nad Wisłą	31